

ARBEIDSRETTEN

DOM

Avsagt: 19. oktober 2016

Saksnr.: 26/2016

Lnr.: 26/2016

Dommere: Jakob Wahl
Georg Fredrik Rieber-Mohn
Steinar Tjomsland
Terje Solberg
Gerd Torkildson
Axel Thuve
Kristin Kvaalen

Saken gjelder: Gyldigheten av plassoppsigelser

Næringslivets Hovedorganisasjon

Advokat Silje Stadheim Almestrand

mot

Norsk Sykepleierforbund

Advokat Magnus Buflod
Advokat Christopher Hansteen

DOM

(1) Saken gjelder spørsmålet om plassoppsigelser gitt av Norsk Sykepleierforbund i forbindelse med tariffrevisjonen av Pleie- og omsorgsoverenskomsten for ansatte i Kreftforeningen, Godthaab Helse- og Rehabilitering (Godthaab) og Frelsesarmeen Rusomsorg Gatehospitalet (Gatehospitalet) er tariffstridige og ulovlige, herunder om forhandlingene mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Norsk Sykepleierforbund om opprettelse av overenskomst for Godthaab og Gatehospitalet ble avsluttet i tvistemøte 22. juni 2016.

(2) **Sakens tariffrettslige ramme**

(3) Mellom Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Norsk Sykepleierforbund (NSF) er det for perioden 1. mai 2014 – 30. april 2016 inngått Pleie- og omsorgsoverenskomst. Overenskomsten del II § 1 Omfang lyder:

«Denne overenskomst kan gjøres gjeldende for privat virksomhet der hovedaktiviteten er pleie- og omsorgstjenester.

Denne overenskomst omfatter medlemmer av NSF ansatt i disse virksomheter.»

(4) Hovedavtalen (HA) mellom NSF og NHO inngår som del I i overenskomsten. I kapittel II i HA er det bestemmelser om organisasjonsretten, fredsplikt, forhandlingsrett og søksmål. Organisasjonsretten er regulert i § 2-1. Paragrafens fjerde ledd, hvor lojalitetsplikten er nedfelt, lyder:

«For at organiserte arbeidstakere og arbeidsgivere skal sikres bred oppslutning og derigjennom fylle sin funksjon som sentrale samfunnsaktører, er det av avgjørende betydning at det i forhandlings- og konfliktsituasjoner vises respekt for organisasjonenes interesser og at ingen av partene opptrer på en måte som svekker hverandres posisjon.»

(5) Kapittel III i HA har bestemmelser om konflikter. Kollektive oppsigelser er regulert i § 3-1. Paragrafens punkt 1 og 2 lyder:

«1. NHO og Norsk Sykepleierforbund vil ved tariffrevisjonene eller ved varsel om arbeidsstans etter Arbeidstvistloven godta som gyldig plassoppsigelse for arbeidstakerne et varsel utvekslet mellom begge organisasjoner, eller mellom de tilsluttede landsforeninger og forbund, når hovedorganisasjonene har fått melding om oppsigelsen. Begge parter forplikter seg til å gi disse opplysninger med minst 14 dagers varsel. Plassoppsigelsen skal i form og innhold være i samsvar med Arbeidstvistlovens § 28.

Dersom tariffrevisjonen gjennomføres som et samordnet oppgjør, har alle de oppsagte tariffavtaler som omfattes felles utløp 1. april uavhengig av de enkelte tariffavtalers fastsatte utløpstider og tidligere gitt oppsigelse.

2. Varsel om plassfratredelse (plassoppsigelsens endelige omfang) skal gis med minst 4 dagers frist, og senest i forbindelse med krav om avslutning av meklingen etter Arbeidstvistlovens § 36. Varsel om utvidelse av konflikten skal likeledes av hver av partene gis med minst 4 dagers frist.»

(6) Paragraf 3-7 Ny tariffavtale i tariffperioden lyder:

«1. Norsk Sykepleierforbund og NHO kan – i tariffperioden – kreve at tariffavtale skal gjelde i medlemsbedrift som ikke har vært bundet av tariffavtale mellom organisasjonene. Tilsvarende gjelder dersom tariffbundet bedrift igangsetter virksomhet som ikke er omfattet av gjeldende tariffavtale for bedriften.

Når et forbund har fremsatt krav om tariffavtale overfor bedrift som ikke er medlem av NHO og bedriften deretter trer inn som medlem, skal NHO/landsforening uten ugrunnet opphold gi meddelelse om medlemskapet til det fagforbund som har fremsatt kravet. Samtidig skal NHO/landsforeningen ta stilling til tariffkravet.

2. Vilkåret for å kreve tariffavtale gjennomført er at bedriften er medlem av NHO/landsforening og at Norsk Sykepleierforbund har organiserte arbeidstakere i bedriften. For å kreve opprettet tariffavtale for den aktuelle arbeidstakergruppen, er det et vilkår at Norsk Sykepleierforbund organiserer minst 10 % av arbeidstakerne i bedriften innenfor tariffområdet. I bedrifter med færre enn 25 ansatte gjelder ikke ovenstående regler, men vil som hovedregel følges. Vertikale overenskomster og overenskomster som gjøres gjeldende individuelt er unntatt.

3. (lærlinger)

4. Kravet skal gjelde den bestående tariffavtale mellom Norsk Sykepleierforbund og NHO som gjelder for bedrifter av samme art. Det tilligger Norsk Sykepleierforbund og NHO å ta standpunkt til hvilken tariffavtale som skal gjøres gjeldende. Landsforening er ikke legitimert til å binde NSF/NHO. Intern organisasjonstilhørighet avgjøres av Norsk Sykepleierforbund og NHO, men har ikke betydning for avtalevalget.

5. Tariffavtalen skal gjelde fra det tidspunkt kravet er mottatt. Dersom bedriften er bundet av annen tariffavtale ved innmeldelse i NHO, gjelder denne til den er bragt til utløp.

Ved tvist om valg mellom flere anvendbare tariffavtaler, skal partene drøfte om Hovedavtalen og fellesordningene skal gjøres gjeldende fra kravtidspunktet.

...»

(7) Paragraf 3-8 Overgang til ny tariffavtale på grunn av endrede forhold lyder:

«Medfører endringer i produksjonens art, arten av utførelsen av arbeidet eller arbeidsforholdene at den tariffavtale som er gjeldende ikke lenger er den som passer best på bedriften, kan hver av partene oppta forhandlinger om å gjøre den tariffavtale gjeldende som det er naturligst å benytte etter bestemmelsene i § 3-10 pkt. 3. Tvist om hvilken av to eller flere tariffavtaler som kan gjøres gjeldende avgjøres av tvistenemda. § 3-7 nr. 6 gjelder tilsvarende.»

(8) Paragraf 3-9 Behandling av krav om ny tariffavtale lyder:

«1. Krav om gjennomføring av tariffavtale etter § 3-7 fremsettes skriftlig av Norsk Sykepleierforbund eller NHO.

2. Bekreftelse på gjennomføring av tariffavtale på vegne av NHO eller Norsk Sykepleierforbund, skal gis motparten snarest mulig, og innen 1 måned fra kravet er mottatt.

3. Dersom kravet bestrides, jfr. § 3-7 pkt. 2 og 3, skal det føres forhandlinger mellom Norsk Sykepleierforbund og NHO for å få løst tvisten. Den part som bestrider kravet, må samtidig be om forhandlingsmøte. Med mindre partene blir enige om noe annet, skal møtet avholdes innen en måned.

4. Oppnås ikke enighet, har hver av partene rett til å bringe tvisten inn for Den faste tvistenemd Norsk Sykepleierforbund /NHO, jfr. § 3-10. Stevning må i tilfelle være uttatt innen 2 måneder fra forhandlingenes avslutning. Med mindre partene i den enkelte sak blir enige om noe annet, medfører oversittelse av søksmålsfristen at tariffavtale skal gjennomføres i samsvar med det krav som er fremsatt.»

(9) Paragraf 3-10 Den faste tvistenemd lyder:

«1. Den faste tvistenemd skal bestå av en representant fra henholdsvis Norsk Sykepleierforbund og NHO og en nøytral oppmann utpekt av partene i fellesskap. Blir partene ikke enige, utpeker Riksmeglingsmannen oppmannen. Nemdas funksjonstid skal følge Hovedavtalens varighetsperiode.

2. Nemda skal treffe sin avgjørelse på grunnlag av de retningslinjer som fremgår av pkt. 3. Ved valg mellom flere anvendbare tariffavtaler, skal nemda foreta en realitetsavgjørelse. Finner nemden at ingen av de påberopte tariffavtaler er anvendbare, blir tvisten å behandle etter arbeidstvistlovens § 6 nr. 3.

Hvis partene er enige om det, kan nemda treffe sin avgjørelse på grunnlag av skriftlig behandling.

3. Ved vurderingen av bedriftens art, skal det tas hensyn til dens drift og arbeidsforhold og til arten og utførelsen av arbeidet. Bedriftens betegnelse skal ikke være avgjørende, idet nemda først og fremst skal ta sikte på å gjennomføre den tariffavtale som produksjons- og bransjemessig er naturligst for bedriften.

...»

(10) **Tariffhistorikken**

- (11) I perioden 2006-2009 ble det gjennomført forhandlinger mellom NSF og NHO Service med sikte på opprettelse av tariffavtale for NSF's medlemmer ansatt i virksomheter tilsluttet NHO innenfor helse og omsorg, attføring og bedriftshelsetjeneste. Det ble brudd i forhandlingene, mekling var resultatløs, og i januar og februar 2010 tok NSF ut 144 medlemmer i streik. Ved lov av 26. mars 2010 ble det bestemt at tvisten skulle avgjøres av Rikslønnsnemnda. Rikslønnsnemnda avsa kjennelse 11. mai 2010. Av kjennelsen fremgår det at NHO tilbød NSF en overenskomst overensstemmende med den overenskomst som NHO i 2008 hadde inngått med Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Fagforbundet - Pleie- og omsorgsoverenskomst. Rikslønnsnemndas avsa slik kjennelse:

«1. Det etableres Hovedavtale mellom NHO og Norsk Sykepleierforbund, tilsvarende dagens Hovedavtale mellom YS-NHO. Hovedavtalen gjelder fra dato for Rikslønnsnemndas kjennelse til utløp 31. desember 2013.

2. Pleie- og omsorgsoverenskomsten fastsettes som tariffavtale mellom NHO Service og NSF for tariffperioden 1. mai 2008 til 30. april 2010 med tillegg av minstelønn som frem satt i tilbud av 22. oktober 2009.

3. Øvrige krav fra Norsk Sykepleierforbund tas ikke til følge.»

- (12) Etter Rikslønnsnemndas avgjørelse oppsto det tvist om hvorvidt NSF gjennom avgjørelsen var gitt et selvstendig partsforhold ved tariffoppgjøret i 2010. NSF krevde forhandlinger om revisjon av Pleie- og omsorgsoverenskomsten med utløp 30. april 2010. NHO mente at den overenskomst NHO/NHO Service hadde inngått med LO/Fagforbundet for perioden 2010-2012 også måtte legges til grunn mellom NHO og NSF for samme periode. NSF bestred dette og varslet 12. januar 2011 plassoppsigelse for 220 medlemmer som var omfattet av overenskomsten. NHO brakte tvisten inn for Arbeidsretten. Det ble nedlagt påstand om at iverksettelse av arbeidsstans ville være tariffstridig og ulovlig. Det ble gjort gjeldende at overenskomsten var gitt virkning også for tariffperioden 2010-2012 med de endringer som NHO Service og Fagforbundet hadde fremforhandlet. Det ble anført at det etter kjennelsen forelå en tariffavtale som var til hinder for iverksettelse av

arbeidsnedleggelse i forbindelse med hovedoppgjøret 2010. NSF gjorde gjeldende at NHO ved Rikslønnsnemndas kjennelse ikke hadde fått medhold i fastsettelse av tariffavtale frem til 2012. Arbeidsretten kom til at Rikslønnsnemnda kun hadde fastsatt en overenskomst for perioden 1. mai 2008 til 30. april 2010. Arbeidsretten kom videre til at kjennelsen fra Rikslønnsnemnda måtte tolkes slik at overenskomsten ikke bare var begrenset til tariffperioden 2008-2010, men også slik at den falt bort ved utløpet av tariffperioden. Etter dette kom Arbeidsretten til at iverksettelse av arbeidsstans på grunnlag av plassoppsigelsene ikke ville være tariffstridig og ulovlig. Det vises til ARD 2011 side 36.

- (13) Partene har etter dette gjennomført ordinære hovedoppgjør og mellomoppgjør. Det er oppnådd enighet både gjennom forhandlinger og ved Riksmeklerens mellomkomst. Ved tariffoppgjøret i 2014 fremsatte NFS krav om endring av omfangsbestemmelsen. Kravet lød:

«Denne overenskomst kan gjøres gjeldende for privat virksomhet der hovedaktiviteten i virksomheten utøves av helsepersonell.

Denne overenskomst omfatter medlemmer av NSF ansatt i disse virksomheter.»

- (14) Resultatet av forhandlingene ble at omfangsbestemmelsen ble uendret og lik någjeldende bestemmelse. I protokollen fra forhandlingene 16., 17. og 18. juni 2014 punkt III fremgår blant annet følgende:

«Overenskomstens omfangsbestemmelse

Partene er enige om å sette ned et utvalg for å vurdere overenskomstens omfangsbestemmelse. Det er en målsetting at arbeidet ferdigstilles innen utgangen av 2014.»

- (15) **Pleie- og omsorgsoverenskomsten – tariffrevisjonen 2016.**

- (16) NSF sa i brev av 22. januar 2016 til NHO Service opp Pleie- og omsorgsoverenskomsten til utløp 30. april 2016.

- (17) NSF fremmet 7. juni 2016 slikt krav vedrørende § 1 Omfang:

«Denne overenskomst kan gjøres gjeldende for privat virksomhet der hovedaktiviteten er pleie- og omsorgstjenester.

Denne overenskomst omfatter medlemmer av NSF ansatt i disse virksomheter.

Merknad: Viser til utvalgsarbeid nedsatt i tariffoppgjøret 2014.»

- (18) Forhandlingene ble brutt 7. juni 2016. Av bruddprotokollen fremgår det at partene var enige om at det ikke lenger var grunnlag for å fortsette forhandlingene.

- (19) I brev av 13. juni 2016 til NHO varslet NSF plassoppsigelse. Brevet lød:

«Varsel om plassoppsigelse – tariffoppgjør mellom Norsk Sykepleierforbund og NHO Service

Det vises til bruddprotokoll av 07.06.2016 vedrørende tariffoppgjøret per 07.06.2016 for pleie- og omsorgsoverenskomsten mellom NHO Service og Norsk Sykepleierforbund hvor partene ikke kom til enighet om hovedtariffoppgjøret.

Norsk Sykepleierforbund varsler med dette plassoppsigelse i samsvar med Hovedavtalen mellom NHO og NSF § 3-1 for samtlige av våre medlemmer som omfattes av overenskomsten. Plassoppsigelsen omfatter i alt 298 arbeidstakere. Det vises til vedlagte liste som viser hvilke bedrifter og antall ansatte i den enkelte virksomhet som vil omfattes av plassoppsigelsen. Vi kommer tilbake med tidspunkt for når oppsigelsen er virksom fra.

Vi er for øvrig gjort kjent med at det er meldt plassoppsigelse fra Fagforbundet til NHO for tilsvarende overenskomst mellom disse parter. Etter hva vi forstår har fagforbundet orientert Riksmekleren om plassoppsigelse i denne tvisten, og vi legger til grunn at det vil føres mekling parallelt.»

- (20) I brev av samme dag fra NSF til Riksmekleren het det:

«Varsel om plassoppsigelse – tariffoppgjøret mellom Norsk Sykepleierforbund og NHO Service

Vedlagt følger plassoppsigelse som i dag er oversendt NHO/NHO Service etter brudd i forhandlingene ved året hovedoppgjør. Plassoppsigelsen gjelder 298 arbeidstakere i henhold til vedlagte liste.

Vi er kjent med at Fagforbundet har meddelt plassoppsigelse for sine medlemmer på samme avtale for sine medlemmer, og legger til grunn at det innkalles til parallell mekling.

Varsel om plassfratredelse vil bli gitt senere i tråd med hovedavtalen og arbeidstvistlovens regler.»

- (21) Riksmekleren berømmet deretter mekling i saken til 31. august og 1. september 2016. Meklingen er senere omberømmet til 18. og 19. oktober 2016. NSF utvidet omfanget av plassoppsigelsen senere, jf. nærmere om dette nedenfor.
- (22) **Krav om opprettelse av Pleie- og omsorgsoverenskomsten for Godthaab og Gatehospitalet**
- (23) Godthaab var tidligere medlem av Virke og bundet av hovedavtale og overenskomst med denne arbeidsgiverorganisasjonen. Virksomheten meldte seg inn i NHOs landsforening NHO Service 3. juli 2012. Før utløpet av tariffperioden 2012-2014 fremmet NSF krav om at Pleie- og omsorgsoverenskomsten skulle gjøres gjeldende for Godthaab. Det ble 28. april 2014 sendt slikt brev til NHO Service:

«Godthaab Helse- og rehabilitering, org.nr. 871426902 – Krav om tariffbinding

Norsk Sykepleierforbund er gjort kjent med at Godthaab Helse- og rehabilitering har meldt seg inn i NHO Service. Bedriften har tidligere vært bundet av Hovedavtalen og Landsoverenskomst for Specialisthelsetjenesten mellom Norsk Sykepleierforbund og Virke.

Norsk Sykepleierforbund fremmer krav om at bedriften skal omfattes av Hovedavtalen mellom NHO og NSF samt Pleie- og omsorgsoverenskomsten – avtale nr. 527 med virkning fra 1. mai 2014 og at de bedre ordningene som fremkommer i Landsoverenskomsten for Specialisthelsetjenesten videreføres som lokal særavtale jfr. hovedavtalen kapittel IV, § 4-2 punkt 4.

NSF har 18 medlemmer i bedriften.»

- (24) NSF sendt 29. april 2014 brev til Frelsesarmeen, Gatehospitalet i Oslo med krav om tariffavtale. Brevet lød:

«Norsk Sykepleierforbund er gjort oppmerksom på at deres bedrift har meldt seg ut av arbeidsgiverforeningen Virke hvor bedriften har vært bundet av Hovedavtalen og Landsoverenskomst for Spesialisthelsetjenesten mellom Norsk Sykepleierforbund og Virke.

Norsk Sykepleierforbund krever med dette opprettet ovennevnte avtaler som direkteavtaler mellom NSF og bedriften pr 1. mai 2014.

NSF forutsetter at avtalene følger de til enhver tid gjeldende avtaler mellom NSF og Virke hvor forhandlingene i forbindelse med årets oppgjør ventes avsluttet 13. juni. Vi legger derfor til grunn at forhandlinger mellom bedriften og NSF gjennomføres etter denne dato.»

- (25) NHO Service sendte slikt brev til NSF 2. mai 2014:

«Krav om tariffbinding for bedrifter

Det vises til Deres krav om opprettelse av Pleie- og omsorgsoverenskomsten, avtale 527 med virkning fra 1. mai 2014 for Åstveit Helsecenter AS, Stiftelsen Nordtun Helsehabil AS, Rehabiliteringssenteret Nord-Norges Kurbad AS, Behandlingshjemmet Bolkesjø AS og Godhaab Helse- og rehabilitering.

NHO Service vil avvise tariffkravene og viser i den anledning til vårt brev sendt Dere 10. april 2014 vedrørende tilsvarende krav for Høyenhall bo og rehabilitering. Vi ønsker å avholde et møte for å drøfte tariffavtalesituasjonen for disse bedriftene.

Oskar Rønbeck fra NHO vil delta på møtet sammen med undertegnede. Forslag til møtetidspunkt kan rettes til undertegnede pr. e-post.»

- (26) Som det fremgår i avsnitt 14 ble partene ved tariffrevisjonen 2014 enige om å nedsette et utvalg for å vurdere overenskomstens omfangsbestemmelse.

- (27) NSF sendte 18. september 2014 slikt brev til NHO:

«Avtalesituasjonen mellom NSF og NHO

Det vises til møte mellom NSF og NHO/NHO Service 14. mai 2014 hvor tema bl.a. var avviste krav om at avtale 527 gjøres gjeldende.

NHO Service og NSF har i forbindelse med årets tariffoppgjør avtalt et utvalgsarbeid for å se på omfangsbestemmelsen til avtale 527. Vi konstaterer imidlertid at et slikt arbeid ikke løser situasjonen frem til det eventuelt oppnås enighet om en endret omfangsbestemmelse. En endret omfangsbestemmelse innebærer heller ikke nødvendigvis en løsning for alle NSF's krav.

Slik vi forstår NHO/NHO Service sitt standpunkt er det begrunnet med at man mener avtale 527 ikke er riktig avtale. NSF understreker at det ikke er tatt endelig stilling til om man aksepterer NHOs standpunkt. Det er imidlertid uklart om NHO/NHO Service ved avvisningen også har avvist NSF's krav om etablering av tariffavtale for bedriftene.

Videre konstaterer vi at det er fremmet tariffkrav overfor en rekke bedrifter etter utmelding fra Virke. Flere av disse bedriftene har meldt seg inn i NHO. NSF oppfatter NHO i slike tilfeller skal ta stilling til de tariffkrav som er fremmet, jf HA § 3-7.

Vi ber på bakgrunn av ovennevnte om å bli innkalt til møte for avklaring av ovennevnte problemstillinger»

- (28) Gatehospitalet meldte seg inn i NHOs landsforening Abelia 23. oktober 2014.

- (29) Advokat Buflod sendte 11. november 2014 e-post til advokat Rønbeck i NHO vedrørende oppfølging av tariffkrav. Det fremgår av vedlegg til e-posten at kravene om tariffavtale blant annet gjaldt Godthaab og Gatehospitalet. E-posten hadde slik ordlyd:

«Det vises til telefonsamtale og vårt brev hvor vi tar opp tariffavtalespørsmålet knyttet til vedlagte bedrifter.

NSF konstaterer at flere av disse bedriftene er bundet av avtale 453. NSF er ikke part i noen tilsvarende avtale. Av hensyn til konkurransesituasjonen og våre medlemmers representasjon på bedriften ønsker vi å få etablert en enighet rundt disse bedriftene uavhengig av om

resultatet av utvalgsarbeidet på omfangsbestemmelsen til Pleie og omsorgsoverenskomsten leder til et resultat som får betydning for disse bedriftenes tariffavtaletilknytning.

Er NHO åpen for å diskutere en enighetsprotokoll som regulerer denne mellomfasen.»

(30) Advokat Rønbeck besvarte denne e-post slik 12. november 2014:

«Hei

Vi skjønner at det er behov for avklaring, men vi trenger litt mer tid på overordnet plan internt i NHO før vi foretar konklusjon.

Her er både NHO Service og Abelia inne i bildet. Dere har et utvalg med NHO Service som har frist til 31. desember 2014, så vi jobber også mot denne fristen.»

(31) Partene hadde deretter et møte, og advokat Buflod sendte 17. desember 2014 en e-post til advokat Strøm i NHO med skisse til protokolltekst. E-posten lød:

«Hei og takk for hyggelig møte. Jeg har forsøkt meg på en tekst som er ment å ivareta det jeg beskrev i møte. Som påpekt har vi begge behov for noen avklaringer, hver på vår side. Teksten er således ment som et forsøk på å komme frem til noe vi på saksbehandlernivå kan anbefale overfor beslutningstakerne.

Jeg har for øvrig forstått NHO Service slik at man ikke anser at hovedavtalen er gjeldende i bedriften før overenskomst er gjort gjeldende etter HA § 3-7. Jeg oppfatter at ordlyden i § 1-1 egentlig peker på det motsatte, at HA blir gjeldende i kraft av medlemskapet i NHO, mens etablering av overenskomst krever at den «gjøres gjeldende». For oss som ikke har en lang tariffhistorikk, med dere er det fint om dere kan klargjøre hvordan dere tenker rundt dette. Uansett dekker punkt 1, under, det vi ser for oss i denne saken.

Skisse til protokolltekst:

Det vises til pågående utvalgsarbeid mellom NHO Service og NSF om omfangsbestemmelsen til Pleie- og omsorgsoverenskomsten (avtale 527) samt de krav om at tariffavtale gjøres gjeldende som fremdeles er uavklart. Partene anerkjenner viktigheten av et velorganisert arbeidsliv og organisasjonenes ansvar for å legge til rette for et godt lokalt samarbeid i den enkelte virksomhet. I påvente av at nevnte arbeid og avklaringer avsluttes er partene derfor enige om at:

1. Hovedavtalen mellom NSF og NHO gjeldende i virksomheter nevnt i vedlagte liste.
2. Hvor avtale 453 er gjort gjeldende av Fagforbundet, er partene enige om NSF's medlemmer som minimum sikres individuelle lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med avtale 453 sine bestemmelser. Partene er videre enige om at NSF har selvstendig forhandlingsrett i lokale forhandlinger som er nedfelt i avtale 453.
3. Rettigheter etter denne protokoll gjøres gjeldende fra [dato].
4. NSF's medlemmer som omfattes av denne protokoll omfattes også av avtale om opplysnings- og utviklingsfond fra samme dato.
5. Protokollen kan sies opp av hver av partene med en gjensidig oppsigelsesfrist på 1 måned.»

(32) Den 7. januar 2015 sendte advokat Rønbeck slik e-post til advokat Buflod:

Vi bekrefter møte i morgen torsdag kl. 14.00 i NHO.

Fra NHO møter Elisabeth og jeg – pluss at vi tar med NHO Service v/Camilla og Abelia v/Birgit. Temaet blir hvordan lage en midlertidig overenskomst – ditt innspill ser vi på, men har noen spørsmål. Dessuten: gå gjennom alle bedriftene dere har krav på slik at vi får status og vet hvem som skal omfattes av en slik overenskomst?»

(33) Advokat Strøm sendte 26. januar 2015 en e-post til advokat Buflod hvor det blant annet het:

«Når det gjelder saken med avtaleforhold for diverse rehabiliteringsbedrifter håper vi å komme tilbake til dere med et forslag om kort tid. Det har, mellom oss sagt, vært delte oppfatninger om det vil være «riktig» å velge en midlertidig løsning for rehabiliterings-

bedriftene dersom bedrifter skulle ønske/akseptere en overgang til «Pleie og omsorg». Vi kartlegger dette nærmere og vil komme tilbake til deg. Jeg forventer at dette blir mellom oss til vi har fått tilbakemelding fra bedriftene.»

- (34) Advokat Lannem i NHO Service sendte 29. januar 2015 slik e-post til advokat Buflod:

«Hei

Jeg lovet å komme tilbake med en oppsummering av våre utvalgsmøter høsten 2014. Det har jeg rett og slett glemt og det beklager jeg. Det betyr derimot ikke at vi ikke har diskutert våre utvalgsmøter internt, for å snarlig få på plass en fornuftig løsning. Vi har sett på mulighetene for å overføre enkelte bedrifter som i dag er bundet av 453 avtalen til pleie og omsorg (527/481) Vi har videre sett på mulighetene for et skille mellom «helse» og «velferd» i to forskjellige tariffavtaler og vi har sett på utfordringene ved at NSF pr. i dag ikke har partsforhold til 453 avtalen.

I den anledning foreslår jeg at vi avtaler et nytt møte og jeg foreslår følgende datoer:

11. februar kl. 9-11

12. februar kl. 12-14

Sted: NHO bygget

I tillegg til undertegnede vil NHO delta med Rolf Negård og Elisabeth Lea Strøm, samt Terje Nygaard fra NHO Service.

Det er fint med en snarlig tilbakemelding fra dere.»

- (35) Advokat Strøm sendte 3. mars 2015 slik e-post til advokat Buflod:

«...

Lurer på om vi kan ta en helt uformell og mellom oss to prat om det som dere mener gjenstår vedr. avtaleopprettelse, ikke minst i lys av de samtaler dere har hatt med NHO Service og «ny» helseoverenskomst.

Hva gjenstår, og tror du vi kan finne en løsning også på dette.

Likeledes kunne jeg tenke å ta en prat om Unicaresaken og se om det var mulig å prøve å finne en mulig løsning. Ikke et formelt tvistemøte.

Og dernest Hovedavtalen. Selv om det her ikke er noen materielle endringer synes det for meg å være en rimelig stor jobb, eller tar jeg feil?

Har jeg glemt noe?

Jeg har tid denne uken, og mandag i neste uke. Uke 13 er også grei for meg.»

- (36) Forhandlingsdirektør Rolf Negård i NHO sendte 6. juli 2015 slik e-post til advokat Buflod:

«Jeg håper det er forståelse for at vi lar denne saken ligge til vi er ferdig med sommerferieavviklingen i begynnelsen av august. Videre at det er enighet om at fristregelen etter HA § 3-9 nr 4 her løper fra avholdt forhandlingsmøte mellom NHO og NSF.»

- (37) Etter det opplyste var det etter dette ikke kontakt mellom partene før i slutten av mai 2016. Partene gjenopptok da dialogen om opprettelse av tariffavtaler for diverse virksomheter. Advokat Buflod sendte en e-post 30. mai 2016 til advokat Strøm hvor han blant annet skrev at han ville komme «tilbake med en del andre krav som også må tvistebehandles».

- (38) Den 30. mai 2016 kl. 13.19 svarte advokat Strøm med følgende e-post:

« ...

Når det gjelder andre tvistesaker, vet jeg ikke hva det siktes til her, men husk at du i første omgang må gå via landsforeningen slik at tretrinnsbehandling blir ivaretatt.

...»

- (39) Samme dag kl. 13.35 svarte advokat Buflod slik pr e-post:

«...»

Til det andre. Som vi påpekte i tvistemøte foreligger det en rekke avslag fra NHO om overenskomsten gjøres gjeldende. Det er den part som avslår kravet som skal innkalle til tvisteforhandlinger etter hovedavtalen. Jeg kan ikke se at det følger av hovedavtalen at landsforeningen har noen selvstendig plass i tvist om førstegangsopprettelse av overenskomst. Dette er et tvistetema det tilligger NHO og NSF å avgjøre.

...»

- (40) I e-post av samme dag kl. 13.48 skrev advokat Strøm blant annet følgende:

«Til det andre: Det er vanlig at det er landsforeningene som får på plass avtaleforhold, men dette skal jeg sjekke opp og innkalle til møte om nødvendig bare du gir meg noen konkrete tips om sakene det gjelder. (tenkte på vanlige tvistesaker.)»

- (41) Den 7. juni 2016 sendte advokat Buflod en e-post til advokat Strøm. I emnefeltet var det angitt at e-posten dreide seg om krav om tariffbinding hvor vi mangler avklaring fra NHO. E-posten lød:

«Det vises til tidligere kontakt om virksomheter hvor NHO avviser vårt krav om tariffbinding, men ikke følger opp med tvistemøte slik hovedavtale foreskriver.

Vedlagt følger en oversikt over krav vi har behov for at avklares. Fra NSF's side legger vi til grunn samme anførsler som fremført i tvist i Kreftforeningen for bedrifter som fremgår av listen. Vi utelukker ikke at listen vil suppleres med ytterligere bedrifter.

Vi forutsetter at det er mulig å utveksle synspunkter før sommeren om videre håndtering av disse bedriftene før sommeren.»

- (42) Av oversikten over bedrifter som var vedlagt e-posten fremgår at den innbefattet Gatehospitalet, Kreftforeningen og Godthaab.
- (43) Den 9. juni 2016 sendte advokat Buflod en e-post til advokat Strøm hvor han skrev at «vi må finne et møtetidspunkt før sommeren i forhold til sakene jeg har sendt deg e-post om. Når passer det for deg/dere? Advokat Strøm svarte 10. juni og opplyste at hun «[e]r på ferie i Frankrike. Tilbake 30.6.» Advokat Buflod svarte samme dag og skrev i e-post at [v]i kan ikke vente på det. Hvem hos dere skal jeg kontakte for å få avtalt et møte i saken?»
- (44) Advokat Buflod sendte 10. juni 2016 slik e-post til advokat Rønbeck i NHO:

«Viser til telefonsamtale i dag. Jeg forstår at Elisabeth er på ferie frem til slutten av juni, og henvender meg derfor til deg.

NSF har behov for at vi kommer videre ift tvist om opprettelse av tariffavtale knyttet til bedriftene på vedlagte liste. Dette er krav NHO har avvist, uten å innkalle til tvistemøte i tråd med reglene i HA. Vårt syn vil være som det fremgår i siste tvisteprotokoll mellom organisasjonene. Denne følger derfor vedlagt.

Partene har i tariffperioden hatt et utvalgsarbeid som alternativ til hovedavtalens tvistesystem. Vi konstaterer at dette ikke har bidratt til noen løsning for våre medlemmer i disse bedriftene. Vi forutsetter at det blir innkalt til et møte slik at vi kan komme videre med disse sakene før sommeren. Det er fint om du eller noen andre hos dere kontakter meg for å avtale tidspunkt for tvistemøte. Jeg nås også på 905 12 600.»

- (45) Det var e-postutveksling mellom advokat Buflod og advokat Rønbeck 14. juni 2016. Rønbeck skrev: «Elisabeth er tilbake mandag 20. juni og hun vil da avklare

forhandlingsmøte. Jeg forstår det slik at dere krever Pleie- Omsorg på de 33 bedriftene som du har oversendt?». Buflod svarte: «Hei, har forsøkt å ringe deg tilbake. Det er riktig forstått at alle kravene gjelder Pleie- og omsorgsoverenskomsten. Jeg har tidligere i dag sendt deg e-post fra Elisabeth hvor hun opplyser at hun ikke er tilbake før 30. juni. Vi vet naturlig nok ikke hva som er riktig tidspunkt for hennes retur, men er opptatt av å få avtalt et konkret tidspunkt før ferien. Kontakter du meg når du er ledig igjen, så finner vi et tidspunkt.»

(46) Den 15. juni 2016 sendte advokat Strøm en e-post til advokat Buflod der hun skrev at «[j]eg er tilbake den 20. juni. Trykket nok bare feil. Ringer dere på mandag den 20. Har god tid til møter i de kommende fire uker».

(47) Advokat Strøm sendte 20. juni 2016 e-post til advokat Buflod om berømmelse av tvistemøte vedrørende krav om opprettelse av tariffavtale for blant annet Gatehospitalet. Hun skrev blant annet:

«Denne uken er temmelig fullpakket med tvistemøter men, jeg kan klare et møte fra kl. 1400 på henholdsvis onsdag og torsdag. I neste uke har jeg god tid.

Regner med at det blir vanskelig å ta alle kravene på en gang da det etter mitt syn må skje en prøving av hva slags arbeids som utføres av NSF's medlemmer på de aktuelle stedene. Eller er det slik at NSF mener det er uten betydning og ikke ser behov for en slik gjennomgang.

Fint om dere kommer tilbake med tidspunkt som passer for dere.»

(48) Senere samme dag sendte advokat Buflod slik e-post til advokat Strøm:

«Hei, vi kommer gjerne onsdag kl. 14.

Vi har vurdert om vi mener overenskomsten kan gjøres gjeldende på det tidspunkt vi fremmet krav, og er beredt til å ta dette i møte. I og med at kravene er avslått, regner jeg med at det er foretatt tilsvarende vurderinger fra NHOs landsforeninger. Vi antar at det er kurant å avklare om det er generelle eller spesielle forhold som er grunnlag for at kravene er avslått i møtet.»

(49) Advokat Strøm sendte slik e-post senere samme dag:

«Poenget mitt var at også NHO skal ha mulighet til å vurdere fakta i de enkelte sakene. Jeg vil jo helst ikke bare sette et navn på et papir og ønsker å behandle NSF på samme måte som vi behandler andre forbund når det gjelder valg/uenighet om hvilken tariffavtale som skal eller kan gjøres gjeldende.

Og venter på svar om det er dere som tar ut stevning for den faste tvistenemnd. Jeg legger uansett til grunn at 2 måneders [frist] først begynner å løpe fra det tidspunkt NSF returnerer protokollen dvs. 30. juli.

...»

(50) Senere på dagen sendte advokat Buflod slik e-post til advokat Strøm:

«Hei, vi legger oss ikke bort i hvordan NHO organiserer dette internt. NHO er kjent med disse tvistene gjennom et utvalgsarbeid hvor både landsforening og NHO sentralt har hatt deltakere. Utvalgsarbeidet har imidlertid ikke ledet til noen løsning på våre tariffkrav. Det oppfatter jeg at tariffpartene er enige om at er en utilfredsstillende situasjon over tid. For oss er det viktig at vi får behandlet disse sakene slik hovedavtalen foreskriver slik at kravet om at tariffavtalen gjøres gjeldende ikke trekker ytterligere ut i tid. Vi ba om at vi fikk til et møte før sommeren, noe vi har fått forsikring om at vil være mulig.

Selv om vi anser tvisten i Kreftforeningen var ferdigbehandlet i møtet er det greit for oss at endelig protokoll er utgangspunkt for fristen. Vi har ikke tatt stilling til om vi skriver stevning. Som kjent er det brudd i forhandlingene om plei- og omsorgsoverenskomsten. Dette har følgelig fokus de nærmeste ukene.»

- (51) Det ble 22. juni 2016 avholdt møte mellom NHO og NSF i anledning NSF's krav om opprettelse av tariffavtaler ved virksomheter som var medlemmer av NHO gjennom NHOs landsforeninger NHO Service og Abelia. Advokat Buflod sendte 22. juni kl. 13.23, mens møtet pågikk, slik e-post til advokat Strøm i NHO:

«Hei, her er en generell tekst til protokollen. Jeg kommer tilbake med et avsnitt knyttet til den enkelte virksomhet på listen.

Pleie- og omsorgsoverenskomsten, avtale 527, kan gjøres gjeldende for privat virksomhet der hovedaktiviteten er pleie- og omsorgstjenester. Omfangsbestemmelsen dekker alle de arbeidsoppgaver sykepleiere gjør under utførelsen av sin profesjon.

Hovedtyngden av virksomhetene som er tariffbundet til overenskomsten er sykehjem. Tariffpartene har også gjort overenskomsten gjeldende for hjemmesykepleie, pasienthotell, alarmsentral og rådgivningstjeneste, bedriftshelsetjeneste og annet.

Overenskomsten er vertikal, og dekker alle NSF's medlemmer i de aktuelle virksomhetene. Med en vertikal overenskomst gir det tradisjonelle skillet mellom arbeider og funksjonær oppgaver ingen veiledning i avgjørelsen av om en overenskomst er passende eller ikke.»

- (52) Forhandlingsdirektør Negård sendte 23. juni 2016 en e-post til Odd Haldgeir Larsen i Fagforbundet. Emnet for e-posten var NHO og helsesektoren, og den lød:

«...»

Tariffoppgjøret begynner å komme under kontroll for meg nå, så i dag hadde jeg et møte med mine vedr. muligheten for en samling til høsten for å se nærmere på avtalestruktur, besøke en virksomhet eller to og simpelthen bli bedre kjent. Da fortalte de meg at de under et tvistemøte med NSF i går hadde vært gjennom samme tema, og Kari Tangen i NSF hadde påtatt seg å koordinere datoer og kontakte dere for eventuell felles opplegg. Litt ukoordinert i forhold til våre avtale, men det kan du vel leve med håper jeg.

Vi er komfortable med å gjøre dette felles, men vil også ha forståelse for det motsatte standpunkt.

...»

- (53) Advokat Buflod sendte 27. juni 2016 slik e-post til advokat Strøm:

«Vedlagt følger tekst knyttet til de virksomheter vi har fremmet krav om og som skal stå som siste avsnitt under NSF's syn i tvisteprotokollen. De første avsnittene fikk du på e-post mens vi satt sammen i tvistemøte. Jeg legger til grunn at det er hensiktsmessig at det settes opp en protokoll per virksomhet.»

- (54) Av vedlegget fremgikk bedriftenes navn, kategori og tekst til protokoll for hver av virksomhetene. Av de bedriftene som var nevnt i dette vedlegget var blant annet Gatehospitalet og Godthaab.

- (55) Den 28. juni 2016 sendte advokat Buflod slik e-post til adv. Strøm:

«Hei, det vises til tvistemøte hvor NHO avviste våre krav og vår oversendelse av tekst til protokollen. For ordens skyld bemerkes det at NSF med dette anser tvisteforhandlingene formelt for avsluttet.»

- (56) Advokat Strøm sendte advokat Buflod slik e-post 2. september 2016:

«Da jeg nå skulle ta tak i disse sakene etter ferien oppdaget jeg denne eposten som jeg ikke tidligere hadde vært klar over.

Etter NHOs syn er det ikke slik at en part kan utløse en frist og gjennom dette fremtvinge en konkret løsning kun ved å anta en forutsetning om dette i en epost.

Fristen etter Hovedavtalen løper først når forhandlingene er avsluttet. Det vi si på det tidspunkt signert protokoll er underskrevet av begge parter slik at blir notoritet over at disse er ferdig behandlet mellom partene. I dette tilfelle er det uomtvistet at det ikke foreligger noe protokoll og NHO har heller ikke tatt endelig stilling til de fremsatte kravene. Grunnet ferie og NHOs behov for å vurdere [hvert] krav og hver bedrift særskilt vil dette ta noe tid da både virksomhetenes art og øvrige vilkår må sjekkes grundig også fra NHOs side hvilket jeg også ga uttrykk for. Hadde jeg sett din e-post av 28. juni tidligere ville jeg selvsagt ha protestert på at tvisteforhandlingene skulle anses avsluttet.

Jeg skal forsøke å komme tilbake til deg så snart som mulig men da jeg skal opereres for en øyesykdom i begynnelsen av neste uke og ikke får lese noe verken på papir eller skjerm i minst 10 dager deretter, og vil være opptatt med forhandlinger den 20/21 september med fagforbundet vil det mest sannsynlig måtte vente til slutten av september.»

(57) Advokat Buflod sendte samme dag slik e-post til advokat Strøm:

«NHO avviste NSF's krav i møtet. Det gjenstod da ikke mer å vurdere, og forhandlingene ble derfor avsluttet. Dette bekreftes også av etterfølgende e-post fra denne side. NSF har videre gitt våre innspill til tvisteprotokollen i etterkant av møtet. For ytterligere å unngå tvil om at forhandlingene var avsluttet ble dette presisert uttrykkelig i e-post. Det er vanskelig å følge det resonnement som nå fremføres. I den grad NHO mente det var ytterligere forhold som måtte undersøkes måtte dette ha vært klargjort i forhandlingsmøtet. Alternativt kunne NHO ha anmodet om at man trengte ytterligere tid med sikte på å oppnå enighet om en annen frist, jf. HA 3-9 nr. 4. NHO har ikke på noe tidspunkt tilkjennegitt at man ønsket å foreta noen ytterligere vurderinger.

Fristen i HA § 3-9 nr. 4. gir tariffpartene god tid til å vurdere om man, tross uenigheten, aksepterer motpartens krav eller ønsker å bestride dette for Den faste Tvistenemd. NHO synes å legge til grunn at den ene tariffparten kan sette hovedavtalens frister til side fordi man ikke medvirker til at det utarbeides protokoll. NSF finner ikke holdepunkter en slik tariff forståelse. NSF fastholder således sitt syn om at spørsmålet om avtaleoppsettelse er tariffmessig løst for de bedrifter som var omfattet av tvistebehandlingen når søksmål ikke er reist av NHO i rett tid. Avtale 527 er dermed gjeldende i virksomhetene. I den grad dette bestrides forutsetter vi at NHO innkaller til tvistemøte i tråd med hovedavtalens regler.

Jeg har forståelse for at du som følge av både personlige forhold og arbeidsbelastning for øvrig ikke har anledning til å følge opp saken. Det er imidlertid en problemstilling som vil komme opp allerede i forbindelse med den stevning NHO har varslet at man vil sende Arbeidsretten i anledning NSF's plassfratredelse. Jeg legger derfor til grunn at NHO finner en hensiktsmessig måte å følge opp saken dersom synet du gir uttrykk for fastholdes.»

(58) Advokat Strøm svarte slik i e-post senere samme dag

«NHO fastholder sitt standpunkt slik det fremgår av vår forrige epost.

Det medfører ikke riktighet at NHO endelig avsløt alle kravene i møtene. Oversikten over hvilke bedrifter kravene gjaldt fikk jeg i møte og jeg ga klart uttrykk for at jeg måtte sjekke opp med bedriftene om vilkårene for å kreve avtale opprettet var tilstede, og dernest om aktuelle bedrifter ville være omfattet av Pleie- og omsorgsoverenskomsten. Det kan vel tenkes at NHO kan akseptere, eller mener at nevnte overenskomster omfatter en eller flere av virksomhetene som kravene referer seg til, og at Pleie- og omsorgsoverenskomsten opprettes på disse bedriftene. Når dette er tilfelle vil det være rart om vi skulle ha avslått alle kravene uten at dette var basert på en konkret vurdering av de enkelte bedriftene.

NHO har aldri akseptert at forhandlingene er avsluttet.»

(59) Krav om opprettelse av Pleie- og omsorgsoverenskomsten for Kreftforeningen.

(60) Kreftforeningen meldte seg ut av Virke og inn i Abelia 2. februar 2016. Tariffavtalen Kreftforeningen var bundet av med Virke utløp 30. april 2016. NSF fremmet 17. februar krav om at Kreftforeningen skulle omfattes av Hovedavtalen mellom NHO og NSF samt Pleie- og omsorgsoverenskomsten med virkning fra 1. mai 2016 i henhold til Hovedavtalen NHO-NSF § 3-9 nr. 1. Kravet omfattet 39 medlemmer ved Kreftforeningens hovedkontor og dens distriktskontorer. I e-post av 2. mars 2016 fra advokat Birgit Abrahamsen i Abelia til NSF ble det anført at Pleie- og omsorgsoverenskomsten ikke ville være anvendelig for Kreftforeningen, jf. dens omfangsbestemmelse. Det fremgikk at NHO/Abelia ville vurdere å tilby at det ble opprettet en blåkopi av NHOs avtale med Negotia, den såkalte Funksjonæravtalen. Dette tilbudet ble ikke akseptert av NSF, og 26. april 2016 ble det avholdt forhandlingsmøte mellom NSF og NHO, Abelia og NHO Service om avtaleopprettelse for Kreftforeningen. I etterkant av forhandlingsmøtet var det e-postutveking mellom advokat Strøm og advokat Buflod vedrørende protokoll og videre saksgang. Det ble skrevet slik protokoll fra forhandlingsmøtet:

«Det ble forhandlet med utgangspunkt i krav fra NSF av 17.02.2016 om at Pleie- og omsorgsoverenskomsten, avtale nr. 527 skulle gjøres gjeldende i Kreftforeningen, hovedkontor og distriktskontor, og svar fra Abelia av ... hvor kravet avslås fordi avtale 527 ikke er anvendelig for Kreftforeningen.

NSF anførte:

Pleie- og omsorgsoverenskomsten, avtale 527, kan gjøres gjeldende for privat virksomhet der hovedaktiviteten er pleie- og omsorgstjenester. Omfangsbestemmelsen dekker alle arbeidsoppgaver sykepleiere gjør under utøvelse av sin profesjon.

Hovedtyngden av virksomhetene som er tariffbundet til overenskomsten er sykehjem. Tariffpartene har også gjort overenskomsten gjeldende for hjemmesykepleie, pasienthotell, alarmsentral og rådgivningstjeneste samt bedriftshelsetjeneste.

Overenskomsten er vertikal, og dekker alle NSGs medlemmer i de aktuelle virksomhetene. Med en vertikal overenskomst gir det tradisjonelle skillet mellom arbeider og funksjonær oppgaver ingen veiledning i avgjørelsen av om en overenskomst er passende eller ikke.

NSFs medlemmer i Kreftforeningen gir helsefaglig råd til pasienter, pårørende og frivillige i kreftomsorgen. NSF har også medlemmer som jobber med fagutvikling innenfor helsefaglige spørsmål. Kreftforeningens virksomhet er således av samme art som bedrifter tariffpartene har funnet overenskomsten anvendelig for.

NSF fastholder at Pleie- og omsorgsoverenskomsten er rett overenskomst for NSF's medlemmer i Kreftforeningen.

NHO anførte

Arbeidsgiversiden fastholdt at Pleie- og omsorgsoverenskomsten, avtale 527, ikke er riktig avtale for NSF's medlemmer i Kreftforeningen. Avtale 527 kan gjøres gjeldende for privat virksomhet der hovedaktiviteten er pleie- og omsorgstjenester.

Kreftforeningen skal gjennom forskning og forebygging, informasjon, støtte, rådgivning og politisk arbeid bekjempe kreft lokalt, nasjonalt og globalt. Arbeidsoppgavene for NSF's medlemmer er i likhet med flere andre «profesjonsgrupper» i Kreftforeningen hovedsakelig å gi råd og veiledning til kreftpasienter og pårørende, kursvirksomhet og noe veiledning inn mot sykehus og andre offentlige etater. Kreftforeningens virksomhet vil i all hovedsak måtte betraktes som «funksjonærarbeid» og faller således utenfor Pleie- og omsorgsoverenskomstens anvendelsesområde. Dette vil gjelde uavhengig av hva slags profesjonsbakgrunn de ansatte måtte ha og hvilken fagforening de står tilsluttet.

Da NHO kun har en overenskomst med NSF, og denne etter NHOs syn ikke vil være anvendelig for Kreftforeningen, vil det foreligge tariffomt rom for NSF's medlemmer i Kreftforeningen.

Konklusjon:

Parten forhandlet med kom ikke til enighet.»

- (61) I e-post av 30. mai 2016 fra advokat Strøm til advokat Buflod het det blant annet:
- «For oss er det viktig å få vite om dere skriver stevning innen fristen. Da det har tatt lang tid før jeg fikk den signerte protokollen i retur, regner jeg med at fristen uansett ikke løper fra før jeg mottok den signerte protokollen. Jeg fikk nemlig forståelsen for at det hastet å få ferdig en protokoll i denne saken.»**
- (62) I e-post samme dag fra advokat Buflod het det at «[d]et foreligger strengt tatt ingen signert protokoll. Du bekrefter at vi er enige om teksten, så da er det naturlig å signere. Hvis du sender over et signert eksemplar signerer og returnerer jeg». Advokat Strøm svarte at «[d]u har rett, jeg trodde jeg hadde signert på det jeg sendte over, siden jeg alltid pleier å gjøre det. Men jeg trenger uansett å vite hvem som tar ut stevning på grunn av fristene». I e-post av 20. juni 2016 fra advokat Strøm til advokat Buflod het det at «venter på svar om det er dere som tar ut stevning for den faste tvistenemnd. Jeg legger uansett til grunn at 2 måneders [fristen] først begynner å løpe fra det tidspunkt NSF returnerer protokollen dvs 30. juli». Advokat Buflod svarte slik samme dag: «Selv om vi anser at tvisten i Kreftforeningen er ferdigbehandlet i møtet er det greit for oss at endelig protokoll er utgangspunkt for fristen. Vi har ikke tatt stilling til om vi skriver stevning».
- (63) NHO tok 22. juli 2016 ut stevning for Den faste tvistenemnd NHO/NSF om valg av overenskomst for NSF's medlemmer i Kreftforeningen, jf. HA § 3-7. I stevningen ble det gjort gjeldende at «NSF's medlemmer i Kreftforeningen må betraktes som funksjonærer i tariffmessig sammenheng og faller utenfor Pleie- og omsorgsoverenskomstens anvendelsesområde». Det ble videre gjort gjeldende at det foreligger «tariffomt rom» for

NSFs medlemmer i Kreftforeningen ettersom det bare er opprettet én avtale mellom NSF og NHO. Det ble nedlagt påstand om at «Pleie- og omsorgsoverenskomsten ikke er anvendelig for NSF's medlemmer ansatt i Kreftforeningen».

(64) Advokat Strøm oversendte stevningen pr. e-post til advokat Buflod 22. juli 2016. Hun skrev i e-posten at hun ville være «tilbake fra ferie den 15. august, og er ikke daglig tilgjengelig på epost frem til da».

(65) I e-post av 3. august 2016 fra advokat Buflod til advokat Strøm het det:

«Hei, jeg kommer tilbake til spørsmål om oppmann for nemnda.

Når det gjelder stevningen oppfattet jeg at det er NHOs syn at funksjonærer faller utenfor virkeområdet til Pleie- og omsorgsoverenskomsten og at overenskomsten derfor ikke er anvendelig. Dette er NSF uenig i. Slik jeg ser det har vi en tvist om forståelsen av tariffavtalen og ikke en vurdering av bedriftens art. Tvist om forståelsen hører etter vårt syn hjemme i Arbeidsretten. Det er fint om du kan ta kontakt slik at vi får avtalt hvordan vi går videre.»

(66) Den 8. august 2016 skrev advokat Strøm følgende i en e-post til advokat Buflod:

«NHO mener dette er en tvist som skal behandles etter Hovedavtalens § 3-10

Tvisten går på virksomhetens art, jf. § 3-10 nr. 3. Dette er ingen tvist om hvorvidt Pleie- og omsorgsoverenskomsten kan anvendes på funksjonærer/sykepleiere på et sykehjem.

Det er nytt for oss at NSF mener at tvisten skal behandles av Arbeidsretten.»

(67) NSF innga 1. september 2016 tilsvaret til Den faste tvistenemnd. Det ble i tilsvaret gjort gjeldende at Pleie- og omsorgsoverenskomsten ville være riktig overenskomst for Kreftforeningen. Det ble vist til at overenskomsten dekker alle NSF's medlemmer i de tariffbundne virksomheter uavhengig av stillingsnivå, og at den er en vertikal overenskomst som inneholder minstelønnssetninger for sykepleiere og spesialsykepleiere. Det ble nedlagt påstand om at Pleie- og omsorgsoverenskomsten skulle gjøres gjeldende for Kreftforeningen. Saken for tvistenemnda er ennå ikke berammet.

(68) **Utvidelse av plassoppgjøret i tilknytning til revisjon av Pleie- og omsorgsoverenskomsten**

(69) Den 18. august 2016 utvidet NSF plassoppgjøret i forbindelse med revisjon av Pleie- og omsorgsoverenskomsten. Følgende brev ble sendt til NHO, med kopi til Riksmekleren:

«Kollektiv plassoppgjøret – Pleie- og omsorgsoverenskomsten – tariffoppgjøret 2016-2018

Det vises til varsel om plassoppgjøret av 13. juni 2016 etter brudd i forhandlingene om Pleie- og omsorgsoverenskomsten for 2016-2018 og Riksmeklerens innkalling til mekling i sak 2016-061.

NSF har tidligere meddelt hvilke bedrifter og medlemstall som omfattes av plassoppgjøret. Vedlagt følger oppdatert liste over bedrifter og antall medlemmer omfattet av plassoppgjøret. Videre har vi opplyst at vi ville komme tilbake til tidspunkt for oppgjørets utløp. Oppgjøretsfristen er 14 dager, jf. HA § 3-1 og arbeidstvistloven § 15. Oppgjøret gis slik at oppgjøretsfristen utløper 2. september kl. 0000.

NSF har i dag meddelt individuelle plassoppsigelser på navngitte personer knyttet til førstegangsopprettelse av samme overenskomst i nedennevnte bedrifter, jf. arbeidsmiljøloven § 15-17 og arbeidstvistloven § 17:

- Frelsesarmeen Gatehospital Oslo
- Kreftforeningen
- Godthaab Helse- og rehabilitering, Bekkestua

Kopi av oppsigelsene følger vedlagt. Oppsigelsene gis slik at oppsigelsesfristen utløper 2. september kl. 0000 også for disse virksomheter.»

(70) Riksmekleren ble samme dag varslet om utvidelsen i eget brev med følgende ordlyd:

«Melding om plassoppsigelse

Det vises til brev av 13. juni 2016 om plassoppsigelse i tariffoppgjøret mellom NHO Service og NSF for Pleie- og omsorgsoverenskomsten – 2016-2018 og innkalling til mekling i sak 2016-061.

NSF har i dag meddelt NHO oppdatert kollektiv plassoppsigelse. Kopi av plassoppsigelsen følger vedlagt. 299 arbeidstakere er omfattet av plassoppsigelsen. Oversikt over bedrifter og antall ansatte i den enkelte virksomhet fremgår av vedlegg til plassoppsigelsen.

Oppsigelsesfristen er 14 dager, jf. HA § 3-1 og arbeidstvistloven § 15. Oppsigelsen gis slik at oppsigelsesfristen utløper 2. september 2016 kl. 0000.

Videre har NSF meddelt plassoppsigelse i samme tvist for våre medlemmer i ytterligere tre bedrifter. Oppsigelsesfristen utløper også for disse bedriftene 2. september kl. 0000. Samlet omfatter de individuelle oppsigelsene 52 medlemmer. Kopi av plassoppsigelsene følger vedlagt.»

(71) Norsk Sykepleierforbund sendte den 18. august 2016 plassoppsigelse til Kreftforeningen med vedlagt navneliste. Brevet lød:

«Individuell plassoppsigelse (arbeidsoppsigelse) og navneliste

Norsk Sykepleierforbund har fremsatt krav om at Kreftforeningen (951 812 528) og underliggende virksomheter tariffbindes til Pleie- og Omsorgsoverenskomsten for 2014-2016. NHO har på vegne av bedriften avslått kravet.

NHO Service og NSF møtes til mekling av nevnte overenskomst for tariffperioden 2016-2018 hos Riksmekleren 31. august og 1. september.

NSF meddeler med dette plassoppsigelse på vegne av alle våre 28 medlemmer i virksomheten i samsvar med arbeidsmiljøloven § 15-17 og arbeidstvistloven § 17 i forbindelse med mekling av Pleie- og omsorgsoverenskomsten – tariffoppgjøret 2016-2018. Medlemmene som er omfattet av oppsigelsen fremgår av vedlagte liste. Oppsigelsen gis slik at oppsigelsesfristen utløper 2. september 2016 kl. 0000.»

(72) Likelydende plassoppsigelser med navneliste ble samme dag sendt til Godthaab, som omfattet 8 medlemmer, og til Gatehospitalet, som omfattet 16 medlemmer.

(73) NHO svarte på de tre plassoppsigelsene i en e-post fra advokat Jon F. Claudi den 19. august 2016. E-posten lød som følger:

«Det vises til brev fra Sykepleierforbundet av 18.8.2016 med melding om plassoppsigelse for navngitt ansatte hos følgende bedrifter:

- Gatehospitalet Gatehospital Oslo
- Kreftforeningen
- Godthaab Helse- og Rehabilitering, Bekkestua

Bakgrunnen for plassoppsigelsen er krav fra Sykepleierforbundet om at de tre overnevnte bedrifter skal omfattes av Pleie- og omsorgsoverenskomsten. Partene er uenige om hvorvidt Pleie- og omsorgsoverenskomsten kan gjøres gjeldende i nevnte virksomheter. Dette beror på en fortolkning av omfangsbestemmelsen i nevnte overenskomst, og er således en rettsvist og ikke en interesselvist. Rettsvister kan ikke løses ved arbeidskamp jf. arbeidstvistloven § 8 (1).

Det bes om at det gjennomføres forhandlinger mellom NHO Service / NHO og Norsk Sykepleierforbund, jf. Hovedavtalen § 2-3. Det bes om at slikt møte gjennomføres mandag 22. august 2016.»

- (74) Den 22. august 2016 ble det avholdt forhandlingsmøte mellom NSF og NHO, NHO Service og Abelia. Protokollen fra forhandlingene lyder:

«22. august ble det avholdt forhandlingsmøte etter Hovedavtalen § 2-3 mellom Norsk Sykepleierforbund (NSF) og NHO og NHO Service. Bakgrunn for forhandlingsmøtet var i plassoppsigelse fra Norsk Sykepleierforbund av 18. august.

Til stede: Kari Tangen (NSF), Magnus Buflod (NSF), Jon F. Claudi (NHO), Sigbjørn S. Mygland (NHO Service), Birgit Abrahamsen (Abelia).

Tema for tvistemøte var lovligheten av plassoppsigelse fra Norsk Sykepleierforbund av 18. august 2016 for navngitte ansatte ved følgende bedrifter og hvorvidt NSF ved å ta disse ut i streik opptretr tariff- og lovstridig:

- Frelsesarmeen Gatehospital Oslo
- Kreftforeningen
- Godthaab Helse- og Rehabilitering, Bekkestua

Disse bedrifter er ikke bundet av Pleie- og omsorgsoverenskomsten (avtale 527) som er den eneste overenskomsten mellom NHO og NSF.

NSF har fremmet krav om at overenskomsten gjøres gjeldende for flere virksomheter. NHO har for de aktuelle avvist NSF's krav under henvisning til at virksomhetene faller utenfor overenskomstens omfangsbestemmelse (tariffomt rom). Partene nedsatte ved tariffoppkjøret 2014 et utvalg for å vurdere overenskomstens omfangsbestemmelse. NSF har flere ganger i tariffperioden bedt om at arbeidet ble gitt prioritet. Før tariffoppkjøret 2016 konstaterte imidlertid NSF at utvalgsarbeidet ikke har ledet til noen løsning i løpet av tariffperioden. NSF brakte derfor krav til omfangsbestemmelsen inn i tariffoppkjøret. Forhandlingene førte ikke frem, og NSF har gitt plassoppsigelse for alle medlemmer omfattet av overenskomsten. Videre er det gitt individuelle plassoppsigelser i tre bedrifter som ikke tidligere har vært bundet til overenskomsten. Oppsigelsene er gitt i den interesselvist som foreligger mellom partene om innholdet i pleie- og omsorgsoverenskomsten for tariffperioden 2016-2018.

Det er ikke bestridt at plassoppsigelsene er formriktige og gitt innenfor de frister som følger av arbeidstvistloven. NHO anfører at NSF har en utvidet fredsplikt i kraft av hovedavtalen mellom NSF og NHO, herunder tariffsystemet i NHO. Hovedavtalens § 3-7 flg. gjelder avtaleoppsettelse mellom tariffoppkjørene og gir regler for behandling av krav om at en tidligere ikke tariffbundet virksomhet skal tariffbindes i tariffperioden. Verken denne eller andre bestemmelser i hovedavtalen gir holdepunkter for at NSF's rett til å si opp plassene er begrenset i det foreliggende tilfellet. Noen slik innskrenkning følger heller ikke av det tariffkompleks som foreligger mellom NHO og NSF. NSF fastholder således at plassoppsigelsen av 18. august er lovlig både etter hovedavtalen og arbeidstvistlovens regler.

Foranlediget av NHOs krav om tvistemøte har NSF kontaktet Arbeidsretten for å avklare når tvisten eventuelt kunne behandles. I lys av rettens øvrige berammelser har NSF tatt opp spørsmålet om å utsette meklingen til etter at Arbeidsretten har truffet avgjørelse i saken. NSF konstaterer at NHO ikke ønsket å ta stilling til dette i tvistemøte.

NHO anfører at den streik som er varslet for NSF's medlemmer i Kreftforeningen, Frelsesarmeen Rusomsorg Gatehospitalet og Godthaab Helse- og Rehabilitering i plassoppsigelser av 18. august vil være tariffstridig og ulovlig fordi den søker å løse en rettsvist.

Videre anfører NHO at NSF ikke kan melde plassoppsigelse/ta ut i streik medlemmer som er ansatt i virksomheter som, på tidspunktet for plassoppsigelsen, ikke er bundet etter tariffavtalen. Adgangen til å streike ved tariffrevisjon er begrenset til de ansatte som er

bundet av overenskomsten og som blir underlagt fredsplikt når avtalen gjeninntreffer. Dette er ikke tilfellet for de ansatte i tre aktuelle selv om NSF skulle få medhold i en utvidelse av omfangsbestemmelsen i avtalen.

Dette er ikke en begrensning av streikeretten da de ansatte i disse bedrifter vil ha adgang til å streike, men da etter de prosedyrer som gjelder for krav om opprettelse av tariffavtale og den interesseløst som der vil kunne oppstå.

NHO har ikke uttalt at plassoppgjøret er formriktig og gitt innen de frister som følger av arbeidstvistenloven da dette ikke var et tema i forhandlingsmøtet. NHO er ikke enige i det NSF skriver om NHOs anførsler, og har bedt om at dette tas ut av protokollen.

Etter NHOs syn vil dette være en ulovlig og tariffstridig streik.»

- (75) NHO tok ut stevning for Arbeidsretten den 5. september 2016. NSF innga tilsvaret den 9. september 2016.
- (76) I tilsvaret ble det gjort gjeldende at tvisten om opprettelse av overenskomst for Godthaab og Gatehospitalet hadde vært gjenstand for behandling i tvistemøte 22. juni 2016 i henhold til HA § 3-9, og at saken var avsluttet uten enighet. Det ble vist til at det følger av HA § 3-9 nr. 4 at den part som bestrider krav om opprettelse av overenskomst, må reise søksmål for tvistenemnda. Det ble anført at NHO ikke hadde reist søksmål innenfor to måneders fristen, og at overenskomstene da måtte anses opprettet for disse to virksomhetene i samsvar med Hovedavtalens regulering.
- (77) Arbeidsrettens leder innkalte prosessfullmektigene til et saksforberedende møte og reiste spørsmål om fristoversittelse, med de av NSF's anførte konsekvenser om at virksomhetene var bundet av overenskomsten, hadde vært gjenstand for forhandlinger mellom partene.
- (78) NSF og NHO avholdt tvistemøte 22. september 2016 vedrørende krav om opprettelse av overenskomst ved en rekke virksomheter, herunder Godthaab og Gatehospitalet. Det ble skrevet slik protokoll fra møtet:

«Partene redegjorde hver for seg for hvorledes en oppfatter prosessen rundt NSF sine krav våren 2016 om avtaleoppsettelse for ovennevnte bedrifter å ha vært.

NSF konstaterer at forhandlingene etter HA § 3-9 nr.4 er avsluttet og at to måneders fristen er utløpt. Det følger da av bestemmelsen at tariffavtale for Godthaab Helse og Rehabilitering og Gatehospitalet Rusomsorg Gatehospitalet skal gjennomføres i samsvar med det krav Norsk Sykepleierforbund har fremsatt.

NHO er av den klare oppfatning at det ikke foreligger omstendigheter med tilstrekkelig notoritet som tilsier at NHO skjønte eller burde ha skjönt at forhandlingene etter § 3-9, jf. § 3-7 måtte være å anse som avsluttet. Det er derfor ikke grunnlag for å hevde at de angjeldende bedrifter er å anse som bundet av Pleie- og omsorgsoverenskomsten med hjemmel i § 3-9 nr. 4 siste setning.

Partene kom ikke til enighet.»

- (79) Hovedforhandling ble avholdt 11. og 12. oktober 2016. To partsrepresentanter og fire vitner forklarte seg.

(80) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**

(81) *Næringslivets Hovedorganisasjon* har i korte trekk anført:

(82) Plassoppsigelsene for NSF's medlemmer i Kreftforeningen, Gatehospitalet og Godthaab er tariffstridige og ulovlige. Virksomhetene er ikke bundet av Pleie- og omsorgsoverenskomsten. Kravet NSF har fremmet ved overenskomstrevisjonen er uten betydning. Selv om resultatet av meklingen vil kunne bli at omfangsbestemmelsen i overenskomsten blir endret, vil det ikke ha som virkning at virksomhetene automatisk blir bundet av den. Til det kreves det en særskilt gjennomføringsakt i samsvar med bestemmelsene i HA. I kravet fra NSF var det til § 1 en merknad med henvisning til utvalgsarbeid nedsatt i tariffoppgjøret 2014. Et slikt krav knyttet til omfangsbestemmelsen er noe annet enn krav om at en bestemt bedrift skal omfattes av den. Ved en tariffrevisjon kan det ikke meldes plassoppsigelse og tas ut i streik medlemmer i bedrifter som ikke er eller vil bli bundet av den overenskomst som er til revisjon.

(83) Tvisten om Pleie- og omsorgsoverenskomsten skal gjøres gjeldende for NSF's medlemmer i Kreftforeningen, Gatehospitalet og Godthaab er en rettstvist. Hovedavtalen § 3-7 oppstiller tariffestede vilkår for å gjøre en tariffavtale gjeldende. Det etableres da en rettstvist. Fredsplikten er absolutt i rettstvister, jf. arbeidstvistloven § 8 første ledd og HA § 2-2. Å bryte prosessen etter HA § 3-7 ved å melde plassoppsigelser er et selvstendig tariffbrudd. Plassoppsigelsene er gitt med det formål å løse en rettstvist.

(84) Dommen i ARD 1998 side 123 er ikke sammenlignbar med vår sak. I den saken var partene enige om at en bestemt tariffavtale etter tariffrevisjonen skulle omfatte de medlemmer det ble varslet plassoppsigelse for. Det er ikke tilfelle i vår sak.

(85) Plassoppsigelsene for NSF's medlemmer i Kreftforeningen, Gatehospitalet og Godthaab er gitt med det formål å løse en rettstvist, noe det ikke er anledning til. NSF har i utgangspunktet rettskrav på å få tariffavtale i virksomheter tilsluttet NHO hvor forbundet har medlemmer. Dersom partene er uenige om hvilken tariffavtale som er passende for bedriften, eventuelt om det er noen tariffavtale mellom partene som er anvendelig, skal dette løses av Den faste tvistenemnd. Det etableres da en rettstvist. Det resultat nemnda kommer til er partene bundet av. Dersom nemnda kommer til at det ikke er noen anvendbar overenskomst i NHO-NSF-området, vil den konkludere med at det er tariffomt rom. Da vil det kunne etableres en interessetvist, jf. HA § 3-10 andre ledd, og arbeidskamp kan benyttes i denne tvisten.

- (86) For Kreftforeningens vedkommende er det startet et løp i samsvar med HAs bestemmelser. Partene var uenige om hvorvidt NSF hadde rettskrav på at Kreftforeningen skulle være omfattet av Pleie- og omsorgsoverenskomsten. NHO har innen fristen i HA § 3-9 nr. 4 tatt ut stevning for Den faste tvistenemnd, og NSF har inngitt tilsvaret. Det er uomtvistet at det er etablert en rettstvist mellom partene, og den kan ikke være gjenstand for arbeidskamp, jf. arbeidstvistloven § 8 nr. 1.
- (87) For Gatehospitalet og Godthaab er prosessen ennå ikke kommet inn i det spor HA foreskriver. Når NSF gjør gjeldende at det løper en preklusiv frist etter HA § 3-9 nr. 4, så er det en erkjennelse av at HAs regler om fremgangsmåte ved krav om opprettelse av tariffavtale kommer til anvendelse. Følgelig er det tale om en rettstvist også for disse virksomhetenes vedkommende.
- (88) Det bestrides at forhandlingene vedrørende opprettelse av overenskomst for Gatehospitalet og Godthaab ble avsluttet i forhandlingsmøte 22. juni 2016, jf. HA § 3-9 nr. 4. NHO har således ikke oversett noen søksmålsfrist med den konsekvens at overenskomsten skal gjennomføres for Gatehospitalet og Godthaab.
- (89) Det var i alt 28 virksomheter som NSF ville skulle avklares i forhandlingsmøtet, og det ville kreve et helt annet forhandlingsløp. Omfanget i seg selv tilsier at NHO ikke kunne ta stilling til alle kravene i ett forhandlingsmøte. NHO måtte foreta en selvstendig vurdering av «bedriftens art» etter de retningslinjer som følger av HA § 3-7 nr. 4. Det måtte foretas komplekse vurderinger, og for enkelte av virksomhetene kunne det være aktuelt å foreta befaring. Det vises til de e-poster advokat Strøm sendte advokat Buflod 2. september 2016. I de diskusjoner som har vært mellom NSF og NHO, Abelia og NHO Service siden 2014, har det ikke blitt foretatt noen konkrete vurderinger av «bedriftens art» for de angjeldende virksomhetene. Utvalgsarbeidet har kun vært av generell karakter.
- (90) Det bestrides ikke at en part kan avslutte forhandlinger, men da må det komme klart til uttrykk slik at den annen part må forstå det.
- (91) Det foreligger ikke omstendigheter som tilsier at begge parter var innforstått med at forhandlingene var avsluttet. Tvert i mot må det legges til grunn at NHOs forhandlere var av den klare oppfatning at så ikke var tilfelle. Ingen av de som deltok fra NHOs side, kan erindre at det i forhandlingsmøtet klart ble tilkjennegitt fra NFSs representanter at forhandlingene var kommet til veis ende. Det må ut fra bevisførselen legges til grunn at partene var enige om å fortsette forhandlingene ut over høsten 2016. Den e-post forhandlingsdirektør Negård i NHO sendte til Larsen i Fagforbundet den 23. juni 2016

understøtter at forhandlingene ikke var avsluttet, og at NSF og Fagforbundet skulle ha et felles opplegg i de videre forhandlingene.

- (92) Når det gjelder e-posten av 28. juni 2016 fra advokat Buflod til advokat Strøm, så må det legges til grunn at advokat Strøm først så den på et langt senere tidspunkt, jf. hennes e-post av 2. september 2016 til advokat Buflod. I utgangspunktet vil mottakeren ha risikoen for å gjøre seg kjent med innholdet i e-poster som sendes vedkommende. Risikobetraktningene må imidlertid ses i sammenheng med at konsekvensene av en fristoversittelse vil bli tariffbinding for Gatehospitalet og Godthaab. Advokat Buflod kunne med letthet ha fulgt opp e-posten av 28. juni 2016 og bedt om en bekreftelse fra advokat Strøm om at hun hadde mottatt den, og at hun var innforstått med de virkningene NSF tillå den. Fristoversittelse ble heller ikke tatt opp fra NSF's side i forhandlingsmøte 22. august 2016.
- (93) Advokat Strøm er en erfaren forhandler i NHO og er vel innforstått med fristene i HA og konsekvensene av å oversitte disse. Det vises i denne sammenheng til at hun avbrøt sin ferie for å ta ut stevning for Den faste tvistenemnd i saken vedrørende krav om tariffavtale for Kreftforeningen. Det må legges til grunn at hun var av den klare oppfatning at forhandlingene om overenskomstforholdet for Gatehospitalet og Godthaab ikke ble avsluttet 22. juni 2016.
- (94) Partenes gjensidige lojalitetsplikt er nedfelt i HA § 2-1 fjerde ledd, og fristbestemmelsen i § 3-9 nr. 4 må forstås og praktiseres i lys av den. Lojalitetsplikt er førende for partenes opptreden i forhandlings situasjoner. NHOs forhandlere skjønnte ikke, og de hadde heller ikke grunn til å skjønne, at forhandlingene var avsluttet. I en slik situasjon vil en påberopelse av preklusjonsfristen i § 3-9 nr. 4 utfordre tillitsforholdet mellom organisasjonene. Det vil av den grunn være illojalt av NSF å påberope en preklusiv frist med de konsekvenser dette vil ha for Gatehospitalet og Godthaab.
- (95) Rettsvirkningene av fristoversittelsen tilsier at det er klarhet om «forhandlingens avslutning». Det må foreligge en undertegnet protokoll fra begge parter for at det skal være tilstrekkelig notoritet om dette.
- (96) Under enhver omstendighet vil en fristoversittelse ikke medføre at Pleie- og omsorgsoverenskomsten skal gjennomføres i Gatehospitalet og Godthaab i samsvar med NSF's krav. Mellom NHO og NSF er det kun en overenskomst – Pleie- og omsorgsoverenskomsten, overenskomst nr. 527. Rettsvirkningene av oversittelse av fristen i § 3-9 nr. 4 blir ikke at tariffavtalen gjøres gjeldende i saker der det ikke vil være spørsmål om valg mellom flere anvendbare tariffavtaler. I vår sak er det spørsmål enten om Pleie- og

omsorgsoverenskomsten skal gjøres gjeldende, eller om det foreligger såkalt tariffomt rom. Paragraf 3-9 nr. 4 må leses i sammenheng med § 3-10 nr. 2. Oversittelse av fristen kan ikke ha større virkning enn hva tvistenemnda kan avgjøre. Den faste tvistenemnd treffer realitetsavgjørelser mellom to eller flere anvendbare tariffavtaler. Hvis nemnda skulle konkludere med tariffomt rom, vil man være over i en interesseløst. Det er en forutsetning for rettsvirkning av fristoversittelse at det er en anvendbar tariffavtale. Det er NHOs klare oppfatning at Pleie- og omsorgsoverenskomsten ikke er anvendelig for Gatehospitalet og Godthaab.

(97) For tilfelle av at Arbeidsretten skulle komme til at forhandlingene ble avsluttet 22. juni 2016, og at rettsvirkningene blir at Pleie- og omsorgsoverenskomsten skal gjennomføres i virksomhetene, frafalles påstanden om at plassoppsigelsene av 18. august 2016 for NSF's medlemmer i Gatehospitalet og Godthaab er tariffstridige og ulovlige.

(98) Det er nedlagt slik endret påstand:

**«1. Næringslivets Hovedorganisasjon frifinnes for Norsk Sykepleierforbunds påstand punkt 2.
2. Norsk Sykepleierforbunds plassoppsigelser for ansatte i Kreftforeningen, Godthaab Helse- og Rehabilitering og Frelsesarmeen Rusomsorg Gatehospitalet av 18. august 2016 er tariffstridige og ulovlige.**

Subsidiært:

Norsk Sykepleierforbunds plassoppsigelse for ansatte i Kreftforeningen av 18. august 2016 er tariffstridig og ulovlig.

3. Næringslivets Hovedorganisasjon frifinnes for krav om sakskostnader.»

(99) *Norsk Sykepleierforbund* har i korte trekk anført:

(100) Spørsmålet i saken er om det er grunnlag for å begrense adgangen til å streike ved revisjon av Pleie- og omsorgsoverenskomsten til ansatte som er eller vil bli bundet av den. Bruk av arbeidskamp er en grunnleggende rettighet. Det må foreligge klare holdepunkter for å oppstille begrensninger i adgangen til bruk av arbeidskamp ut over det som uttrykkelig fremgår av lov eller tariffavtale, jf. ARD 2012 side 222.

(101) Fredsplikten har et dobbelt grunnlag, etter arbeidstvistloven og etter HA, og grunnlagene er sammenfallende. Fredsplikt etter loven bygger på at det eksisterer en tariffavtale, jf. arbeidstvistloven § 8 første ledd, jf. § 1 i). I Tariffperioden – også i ettervirkningsperioden – er fredsplikten absolutt. Fredsplikten opphører ved utløp av ettervirkningsperioden. Tariffavtalen opphører å eksistere etter at fristene for mekling er utløpt. Plassoppsigelsene blir virksomme når fristen for mekling i henhold til arbeidstvistloven §§ 18 og 25 er utløpt.

- (102) Partene er uenige om de angjeldende virksomheter er av «samme art», jf. HA § 3-7 nr. 4, jf. også HA § 3-10 nr. 3. NSF forsøker ikke å drive gjennom sitt syn i en rettsvist. Det skal gjennomføres en lovlig arbeidskamp for å få overenskomstens omfangsbestemmelse endret slik at virksomhetene blir tariffbundet.
- (103) Det vises til ARD 1993 side 117. Konsekvensene av NHOs syn er at fredsplikten utstrekkes og begrenser en tariffparts handlefrihet ved tariffrevisjonen.
- (104) Fredsplikten etter loven og Hovedavtalen er ikke til hinder for at en tidligere rettsvist søkes løst som en del av interesselvisten ved revisjon av overenskomsten. En rettsvist kan gjøres om til en interesselvist. Det vises til ARD 2014 side 212.
- (105) NSF ønsket ved tariffrevisjonen 2016 å endre omfangsbestemmelsen. Plassoppsigelsene for NSF's medlemmer i Kreftforeningen, Gatehospitalet og Godthaab ble gitt til støtte for det tariffkrav som ble fremmet om endring av omfangsbestemmelsen. Tariffkravet er ikke identisk med kravet om gjennomføring av tariffavtale. Dersom NSF får medhold i en endret omfangsbestemmelse i overenskomsten, vil det få betydning for forbundets medlemmer i Kreftforeningen, Gatehospitalet og Godthaab.
- (106) Det er ingen holdepunkter for at HA 3-7 utgjør en rettslig skranke for adgangen til arbeidskamp i revisjonstilfellene. Det vises til ARD 1998 side 123. HA § 3-7 forlenger ikke fredsplikten i ettervirkningsperioden og inn i neste tariffperiode.
- (107) Forhandlingene vedrørende NSF's krav om opprettelse av overenskomst for Gatehospitalet og Godthaab ble avsluttet i forhandlingsmøtet 22. juni 2016.
- (108) Allerede i april 2014 ble det fremmet overenskomstkrav for disse virksomhetene. NSF har fulgt opp kravene gjennom diverse møter og kontakt med NHO og landsforeningene frem til mai 2016. NHO har sittet på gjerdet og ikke lojalt fulgt hovedavtalens regler om at den som bestrider krav om overenskomstopprettelse, skal be om og innkalle til forhandlingsmøte, jf. HA § 3-9 nr. 3. Forbundets medlemmer i virksomhetene har vært tariffløse i flere år. NSF måtte på denne bakgrunn presse frem en avslutning på forhandlingene. I e-post av 7. juni 2016 fra advokat Buflod til advokat Strøm ble det bedt om avklaring av krav om overenskomstsopprettelse.
- (109) Det er ingen holdepunkter for at partene i forhandlingsmøte 22. juni 2016 ble enige om å fortsette forhandlingene. NSF har med tilstrekkelig klarhet tilkjennegitt at forbundet anså disse forhandlingene som avsluttet. I selve forhandlingsmøtet fikk advokat Strøm oversendt en e-post fra advokat Buflod med tekst til den generelle delen av protokollen.

Dette ble fulgt opp med en e-post 27. juni 2016 med protokolltekst knyttet til de enkelte virksomhetene. For å rydde all tvil av veien sendte advokat Buflod en e-post til advokat Strøm 28. juni 2016 der han meddelte at NSF anså tvisteforhandlingene formelt for avsluttet. Denne e-posten gir tilstrekkelig notoritet til den konklusjon at forhandlingene ble avsluttet 22. juni 2016. En part kan ikke unnlate å være med på å utferdige en protokoll fra et forhandlingsmøte og deretter gjøre gjeldende at forhandlingene ikke er avsluttet fordi det ikke foreligger en undertegnet protokoll. At partene, sammen med Fagforbundet, fortsatt skulle ha dialog om avtalestrukturen i helsesektoren i NHO-området er et helt annet spørsmål enn de konkrete overenskomstkravene. I e-post av 19. august 2016 fra advokat Claudi i NHO fremgår det dessuten klart at partene var uenige om Pleie- og omsorgsoverenskomsten kunne gjøres gjeldende for Kreftforeningen, Gatehospitalet og Godthaab. NHO har ikke tatt initiativ til noe nytt forhandlingsmøte.

- (110) Det kan ikke tillegges betydning at advokat Strøm først 2. september 2016 skal ha sett e-posten av 28. juni 2016 fra advokat Buflod. Mottakeren har risikoen for at e-post blir lest og følges opp. NHO snur lojalitetsprinsippet på hodet når det anføres at NSF bryter dette ved å påberope seg fristregelen i § 3-9 nr. 4. Det er NHO som har brutt den gjensidige lojalitetsplikt ved å trenere forhandlingene om overenskomstkravene for de tre virksomhetene. NHO kan ikke høres med at organisasjonen trengte lenger tid til å ta stilling til kravene. I vel to år hadde kravene vært gjenstand for forhandlinger mellom partene. Den 7. juni 2016 fikk NHO oversendt en liste over hvilke virksomheter som ville være gjenstand for drøftelser. NHO hadde god tid til å foreta eventuelle ytterligere undersøkelser organisasjonen mente det var behov for før forhandlingsmøtet 22. juni 2016.
- (111) Formålet med fristreglene i HA § 3-9 nr. 4 er å fremme en rask saksbehandling. Både hensynet til medlemmene av et fagforbund og den bedrift det er krevet overenskomst for, tilsier en rask avklaring av hva partene skal forholde seg til. Av denne grunn ble LO og NHO i 1993 enige om at søksmålsfristen skulle være preklusiv. Skal det avvikes fra fristen, forutsetter det at partene uttrykkelig avtaler dette. Den som oversitter fristen, taper sin rett. Rettsvirkningen av oversittelse av søksmålsfristen i § 3-9 nr. 4 er at tariffavtalen skal gjennomføres i samsvar med det krav som er fremsatt, med mindre partene blir enige om noe annet. Ordlyden er klar. Det er ikke grunnlag for å hevde at fristregelen ikke kommer til anvendelse der den ene part gjør gjeldende tariffomt rom. Gjennomføring av NSFs krav ligger uansett innenfor kompetansen til Den faste tvistenemnd.

- (112) NHO har tapt retten til å bestride kravet om avtaleopprettelse. Pleie- og omsorgsoverenskomsten skal gjennomføres som tariffavtale for Gatehospitalet og Godthaab.
- (113) Selv om hovedregelen etter arbeidstvistloven § 59 første ledd er at det ikke tilkjennes sakskostnader for Arbeidsretten, foreligger det særlige grunner som taler for det i denne saken. Særlige grunner foreligger i saker der det er spørsmål om tariffstridige og ulovlige handlinger fra en tariffparts side. NSF's plassoppsigelser er tariffmessige og ikke i strid med den lov- og tariffankrede fredsplikt.
- (114) Det er nedlagt slik påstand:
- «1. Norsk Sykepleierforbunds plassoppsigelser av 18. august 2016 for Kreftforeningen, Godthaab Helse- og Rehabilitering og Frelsesarmeen Rusomsorg Gatehospitalet er tariffmessige, og arbeidskamp kan gjennomføres etter utløp av fristene i arbeidstvistloven §§ 18 og 25.**
- 2. Tariffavtale for Godthaab Helse- og Rehabilitering og Frelsesarmeen Rusomsorg Gatehospitalet gjennomføres i samsvar med det krav Norsk Sykepleierforbund har fremsatt.**
- 3. Næringslivets Hovedorganisasjon erstatter Norsk Sykepleierforbunds sakskostnader knyttet til påstandens punkt 1.»**
- (115) **Arbeidsrettens merknader**
- (116) *Arbeidsretten* er kommet til at plassoppsigelsen for NSF's medlemmer i Kreftforeningen er tariffstridig og ulovlig. Plassoppsigelsene for forbundets medlemmer i Gatehospitalet og Godthaab er tariffmessige, og arbeidskamp kan gjennomføres i disse virksomheter etter utløpet av fristene i arbeidstvistloven §§ 18 og 25.
- (117) En plassoppsigelse er i arbeidstvistloven § 1 h) definert som «oppsigelse av arbeidsavtaler med det formål å iverksette streik eller lockout». En streik har som formål å fremtvinge en løsning av en tvist mellom en fagforening og en arbeidsgiver eller arbeidsgiverforening, jf. § 1 f). En rettstvist kan ikke søkes løst ved streik, lockout eller annen arbeidskamp, jf. arbeidstvistloven § 8 første ledd, jf. også HA § 2-2. For interessetvistenes del må vilkårene i arbeidstvistloven §§ 18 og 25 være oppfylt før streik kan iverksettes.
- (118) En plassoppsigelse kan bare omfatte de arbeidstakere som er eller vil bli omfattet av den tariffavtale som interessetvisten gjelder. Det vises til Hansteen m.fl. Interessetvist og arbeidskamp side 113.
- (119) **Plassoppsigelsene for NSF's medlemmer i Gatehospitalet og Godthaab**
- (120) Spørsmålet er om disse to bedriftene er bundet av Pleie- og omsorgsoverenskomsten som følge av at søksmålsfristen i HA § 3-9 nr. 4 er oversittet. Bestemmelsen har slik ordlyd:

«Oppnås ikke enighet, har hver av partene rett til å bringe tvisten inn for Den faste tvistenemnd Norsk Sykepleierforbund/NHO, jfr. § 3-10. Stevningen må i tilfelle være uttatt innen 2 måneder fra forhandlingenes avslutning. Med mindre partene i den enkelte sak blir enige om noe annet, medfører oversittelse av søksmålsfristen at tariffavtale skal gjennomføres i samsvar med det krav som er fremsatt.»

- (121) NSF fremsatte 28. april 2014 krav om at Pleie- og omsorgsoverenskomsten skulle gjøres gjeldende for Godthaab med virkning fra 1. mai 2014. Kravet ble fremsatt i brev til NHO Service, som virksomheten hadde blitt medlem av 3. juli 2012. Krav om overenskomst for Gatehospitalet ble 29. april 2014 fremsatt direkte overfor bedriften. Det ble krevd opprettet en direkteavtale fra 1. mai 2014 samsvarende med de til enhver tid gjeldende avtaler mellom NSF og Virke. Gatehospitalet meldte seg inn i Abelia 23. oktober 2014. NHO/Abelia har etter denne tid behandlet kravet om overenskomst for Gatehospitalet.
- (122) Ved tariffrevisjonen 2014 fremmet NSF krav om at omfangsbestemmelsen i § 1 i overenskomsten skulle endres. Resultatet av forhandlingene ble at bestemmelsen forble uendret. Partene ble imidlertid enige om å sette ned et utvalg for å vurdere omfangsbestemmelsen i overenskomsten. Partenes målsetting var at dette arbeidet skulle ferdigstilles innen utgangen av 2014, noe de ikke lyktes med. Omfangsbestemmelsen er bragt inn som tema i årets tariffrevisjon, jf. NSF's krav inntatt i avsnitt 17 ovenfor.
- (123) Etter bevisførselen legger Arbeidsretten til grunn at spørsmålet om så vel overenskomstens omfangsbestemmelse som krav om at bestemte virksomheter skal tariffbindes har vært tema i den kontakt og de møter som har vært mellom partene siden 2014 og frem til sommeren i år.
- (124) Siden 11. november 2014 har det vært dialog og møter mellom NSF og NHO/NHO Service/Abelia om overenskomstkravene. Den dagen sendte advokat Buflod en e-post til NHO vedrørende oppfølging av tariffkrav. Det fremgår av vedlegget til denne e-posten at kravene om tariffavtale blant annet gjaldt Godthaab og Gatehospitalet. Det vises til den e-postkorrespondansen som er gjengitt ovenfor. I perioden juli 2015 – mai 2016 har det ikke vært noen møter eller annen kontakt mellom partene om tariffavtalekravene for disse virksomhetene.
- (125) Partene avholdt 26. april 2016 forhandlingsmøte vedrørende NSF's krav om tariffavtale for Kreftforeningen. I etterkant av dette møtet ble det i en e-post fra advokat Buflod 30. mai 2016 til advokat Strøm varslet at det var en del andre krav som måtte tvistebehandles. Hvilke virksomheter dette gjaldt ble formidlet til NHO. I e-post 9. juni 2016 ble det fra advokat Buflods side bedt om å finne et møtetidspunkt før sommeren. Etter dette var det en

del e-postkorrespondanse mellom partene frem til det ble avholdt forhandlingsmøte 22. juni 2016.

- (126) Det foreligger ingen signert protokoll fra møtet 22. juni 2016. Det må anses uomtvistet at spørsmålet om opprettelse av tariffavtale for Godthaab og Gatehospitalet ble drøftet, og at partene var uenige om hvorvidt overenskomsten skulle gjøres gjeldende i disse to virksomhetene. Det vises i denne sammenheng til e-post av 19. august 2016 fra advokat Claudi i NHO, jf. avsnitt 73 ovenfor, hvor det het at «[p]artene er uenige om hvorvidt Pleie- og omsorgsoverenskomsten kan gjøres gjeldende i nevnte virksomheter».
- (127) Mens møtet pågikk oversendte advokat Buflod pr. e-post NSF's tekst til protokollens generelle del. Den 27. juni 2016 oversendte han tekst til protokollen knyttet til hver enkelt av de virksomhetene som forbundet hadde fremmet krav om. Han skrev at dette «skal stå i siste avsnitt under NSF's syn i tvisteprotokollen». I e-post av 28. juni 2016 fra advokat Buflod til advokat Strøm ble det vist til oversendelse av tekst til protokollen, og det ble bemerket «at NSF med dette anser tvisteforhandlingene formelt for avsluttet».
- (128) Etter Arbeidsrettens syn må denne e-post tillegges avgjørende vekt ved avgjørelsen av spørsmålet om forhandlingene vedrørende Godthaab og Gatehospitalet ble avsluttet 22. juni 2016. Arbeidsretten har merket seg forklaringene fra NHOs deltakere på møtet om at de oppfattet det slik at forhandlingene skulle fortsette. Arbeidsretten finner ikke å kunne legge til grunn at partene i møtet ble enige om å fortsette forhandlingene om overenskomstkravene. Om dette skulle ha fremstått uklart for NHOs representanter i selve møtet, ble all tvil ryddet av veien ved advokat Buflods e-post av 28. juni 2016. E-posten anses som tilstrekkelig dokumentasjon for at forhandlingene ble avsluttet.
- (129) Det er anført fra NHOs side at organisasjonen trengte mer tid for å ta endelig stilling til overenskomstkravene. Dersom NHO hadde behov for mer tid, måtte det vært avtalt uttrykkelig med NSF at to måneders fristen ikke skulle begynne å løpe.
- (130) Hvorvidt partene 22. juni 2016 ble enige om å fortsette dialogen om generelle spørsmål om overenskomstens omfangsbestemmelse, er et annet spørsmål som Arbeidsretten ikke finner grunn til å gå nærmere inn på.
- (131) Det er fra NHOs side anført at advokat Strøm ikke så e-posten av 28. juni 2016 før 2. september 2016. Det er mottakeren som må bære risikoen for å gjøre seg kjent med post som sendes vedkommende. Som vist til ovenfor oversendte advokat Buflod e-post til advokat Strøm 27. juni 2016 med endelig protokolltekst. Advokat Birgit Abrahamsen, som

arbeider i arbeidsrettsavdelingen i Abelia, og som deltok i møtet 22. juni 2016, har forklart at hun var kjent med denne e-posten.

- (132) Arbeidsretten har for øvrig merket seg at advokat Strøm hadde e-postkontakt med advokat Buflod den 22. juli 2016. Hun oversendte da stevningen til Den faste tvistenemnd vedrørende Kreftforeningen. Av denne e-posten fremgikk det at hun ville være tilbake fra ferie 15. august 2016. Fristen for å bringe tvisten inn for tvistenemnda løp ut 22. august 2016.
- (133) NSF har med all mulig tydelighet markert at forhandlingene ble avsluttet 22. juni 2016 ved e-posten av 28. juni 2016. NHO må bære risikoen for at man ikke gjorde seg kjent med innholdet i denne e-posten. To måneders fristen i HA § 3-9 nr. 4 for å bestride NSF's krav om tariffavtale for Godthaab og Gatehospitalet og bringe tvisten inn for Den faste tvistenemnd, løp etter dette ut 22. august 2016.
- (134) NHO har gjort gjeldende at rettsvirkningen av en fristoversittelse ikke kan bli at tariffavtalen skal gjøres gjeldende der det ikke er tale om valg mellom flere anvendbare tariffavtaler. Arbeidsretten finner ikke holdepunkter for en slik innskrenkende forståelse av bestemmelsen. Ordlyden er klar; oversittelse av søksmålsfristen har som konsekvens at tariffavtale skal gjennomføres i samsvar med det krav som er fremsatt. At NHO mener at Pleie- og omsorgsoverenskomsten ikke er anvendbar for Godthaab og Gatehospitalet er ikke avgjørende for virkningen av fristoversittelsen. Det vises for øvrig til HA § 3-8.
- (135) Fra NHOs side er det anført at det vil være illojalt av NSF, jf. HA § 2-1 fjerde ledd, å påberope at fristoversittelsen skal ha preklusiv virkning. Det er vist til de konsekvenser dette vil få for de angjeldende virksomhetene. Arbeidsretten bemerker i denne sammenheng at overenskomstkrav for Godthaab og Gatehospitalet har vært tema i forhandlinger mellom NSF og NHO siden høsten 2014. NSF har gitt NHO rikelig tid til å foreta nødvendige avklaringer med de berørte virksomheter med sikte på å ta stilling til overenskomstkravene. Arbeidsretten kan på denne bakgrunn ikke se at det som er anført av NHO om illojalitet fra NSF's side, tilsier at Hovedavtalen § 3-9 nr. 4 ikke skal anvendes i samsvar med ordlyden.
- (136) Forhandlingene mellom NSF og NHO om krav om tariffavtale for Godthaab og Gatehospitalet ble avsluttet 22. juni 2016. NHO har oversittet søksmålsfristen på to måneder, og tariffavtale skal etter dette, jf. HA § 3-9 nr. 4 siste punktum, gjennomføres i de to virksomhetene.

- (137) NSF har nedlagt særskilt påstand om at tariffavtale for Godthaab og Gatehospitalet skal gjennomføres i samsvar med de krav forbundet har fremsatt. Med det resultat Arbeidsretten er kommet til om rettsvirkningen av fristoversittelsen, blir påstanden å ta til følge, dog med en tilføyelse, jf. bemerkningene nedenfor.
- (138) Krav om tariffavtale for Godthaab ble fremsatt overfor NHO Service 28. april 2014. Godthaab var da medlem av NHO. Det ble krevd tariffavtale med virkning fra 1. mai 2014, idet virksomheten frem til 30. april 2014 hadde vært bundet av overenskomst mellom NSF og Virke.
- (139) Krav om tariffavtale for Gatehospitalet ble fremsatt direkte overfor virksomheten i brev av 29. april 2014. Gatehospitalet hadde da meldt seg ut av Virke, og det ble krevd at Spesialisthelsetjenesteoverenskomsten mellom NSF og Virke skulle opprettes som direkteavtale med virkning fra 1. mai 2014. Gatehospitalet var på dette tidspunkt ikke medlem av NHO. Virksomheten meldte seg inn i NHO gjennom dens landsforening Abelia 23. oktober 2014.
- (140) HA § 3-7 nr. 1 andre ledd lyder:
- «Når et forbund har fremsatt krav om tariffavtale overfor bedrift som ikke er medlem av NHO og bedriften deretter trer inn som medlem, skal NHO/landsforening uten ugrunnet opphold gi meddelelse om medlemskapet til det forbund som har fremsatt kravet. Samtidig skal NHO/landsforening ta stilling til tariffkravet.»**
- (141) Bestemmelsen må forstås slik at den gjelder krav om en tariffavtale som NHO er part i. Den tariffavtale NSF fremsatte krav om overfor Gatehospitalet var NHO ikke var part i. Ut fra den dokumentasjon som er fremlagt i saken, ble kravet om at Gatehospitalet skulle omfattes av Pleie- og omsorgsoverenskomsten reist overfor NHO ved advokat Buflods e-post av 11. november 2014 til advokat Rønbeck i NHO. Pleie- og omsorgsoverenskomsten kan for Gatehospitalet tidligst gjøres gjeldende fra 11. november 2014. Det vises til HA § 3-7 nr. 5 første punktum.
- (142) Godthaab og Gatehospitalet var bundet av Pleie- og omsorgsoverenskomsten mellom NHO og NSF pr. 1. mai 2016. NSF's medlemmer i disse virksomhetene vil således bli omfattet av revisjonen av overenskomsten, og plassoppsigelsene for forbundets medlemmer i virksomhetene er tariffmessige. De kan delta i arbeidskamp etter utløpet av fristene i arbeidstvstloven §§ 18 og 25.
- (143) **Plassoppsigelsene for NSF's medlemmer i Kreftforeningen**
- (144) For NSF's medlemmer i Kreftforeningen er situasjonen en annen. Kreftforeningen var ikke bundet av Pleie- og omsorgsoverenskomsten pr. 1. mai 2016. Kreftforeningen hadde meldt

seg ut av Virke og inn i Abelia 2. februar 2016. Tariffavtalen Kreftforeningen var bundet av med Virke utløp 30. april 2016. NSF fremmet 17. februar 2016 krav om at Kreftforeningen skulle omfattes av Pleie- og omsorgsoverenskomsten med virkning fra 1. mai 2016. Dette krav ble bestridt av NHO. Partene kom ikke til enighet i forhandlingsmøte 26. april 2016, og NHO tok 22. juli 2016 ut stevning for Den faste tvistenemnd. Noen tariffavtale er pr. dags dato ikke gjort gjeldende for NSF's medlemmer i Kreftforeningen. Partene har startet en prosess etter HAs regler om tariffbinding for Kreftforeningen. NHO har tatt ut stevning for Den faste tvistenemnd og NSF har inngitt tilsvaret. Ved dette er det etablert en rettstvist mellom partene. Arbeidsretten bemerker at NSF i tilsvaret til tvistenemnda ikke har påstått saken avvist fra behandling i tvistenemnda.

- (145) Som bemerket av Arbeidsretten ovenfor, kan plassoppsigelse i forbindelse med tariffrevisjon bare omfatte arbeidstakere som er eller vil bli omfattet av den overenskomst som er til revisjon.
- (146) NSF har gjort gjeldende at HA § 3-7 ikke utgjør en rettslig skranke i revisjonstilfellene og har i den sammenheng vist til ARD 1998 side 123. Saken gjaldt revisjon av Transportoverenskomsten mellom NHO/Transportbedriftenes landsforening (TL) og LO/Norsk Transportarbeiderforbund (NFT). Mekling førte ikke frem, det ble streik og den omfattet blant annet ansatte i Sporveisbussene som var organisert i LO gjennom Norsk Kommuneforbund (NKF). Den tariffavtale Sporveisbussene og NKF hadde anvendt ble sagt opp av bedriften til utløp 30. april 1998. TL hadde krevd at når A/S Sporveisbussenes tidligere tariffavtale løp ut, så skulle denne fra 1. mai 1998 erstattes av Transpostoverenskomsten. Det fremgår av dommen at dette aldri hadde vært bestridt fra arbeidstakersiden. Spørsmålet i saken var om en pågående streik blant LO/NKFs medlemmer i AS Sporveisbussene var tariffstridig og ulovlig. I den dommen uttalte Arbeidsretten blant annet:

«Hovedavtalen § 3-7 gir regler om hvordan det skal forholdes ved krav om å gjøre en bestående tariffavtale gjeldende i tariffperioden. Partene har forholdt seg til disse bestemmelsene. Retten bemerker at bedriften og de NKF-organiserte ikke er heller har vært bundet av annen tariffavtale mellom LO og NHO som består eller skal gjelde etter revisjon. Det er enighet om at transpostoverenskomsten skal gjelde etter revisjonen av denne. Den overgangsordning det er oppnådd enighet om, med protokollen av 13. mai i år, er ikke en uttømmende regulering eller selvstendig tariffavtale. Revisjonen av transportoverenskomsten vil ha virkning også for AS Sporveisbussene.

Hvis bedriften og de berørte ansatte etter utløpet av en tariffperiode skulle være avskåret fra å kunne tas ut i ordinær arbeidskamp i en interessetvist om revisjon av den tariffavtale de etter partenes egne krav og forutsetninger skal omfattes av, ville det innebære et unntak fra alminnelige regler om arbeidskampadgang. Som det fremgår av rettens bemerkninger ovenfor, gir ikke arbeidstvistloven § 6 nr. 3 grunnlag for en slik løsning. Arbeidsretten kan heller ikke se at hovedavtalens 3-7 gir noen holdepunkter for et slikt resultat.»

- (147) Situasjonen i vår sak er annerledes enn det som var tilfellet i ovennevnte sak. En avgjørende premiss for at Arbeidsretten kom til at streik blant NKFs medlemmer ikke var tariffstridig og ulovlig, var at overenskomsten etter revisjonen ville omfatte de arbeidstakere som var tatt ut i streik. I vår sak vil ikke revisjonen av Pleie- og omsorgsoverenskomsten uten videre omfatte NSF's medlemmer i Kreftforeningen.
- (148) NSF har vist til at plassoppgjøret er gitt til støtte for kravet om en endret omfangsbestemmelse av Pleie- og omsorgsoverenskomsten. Det krav NSF har fremsatt fremgår av avsnitt 17 ovenfor. Kravet er av generell karakter og er ikke knyttet spesifikt til at overenskomsten skal gjøres gjeldende for NSF's medlemmer i Kreftforeningen. Kravet hadde, foruten en gjengivelse av gjeldende ordlyd, en merknad om henvisning til utvalgsarbeid partene ble enige om i tariffoppgjøret 2014. Selv om resultatet av meklingen skulle bli at omfangsbestemmelsen endres, medfører ikke det automatisk at overenskomsten blir gjeldende for Kreftforeningen. Arbeidsretten viser i denne sammenheng til NSF's brev av 18. september 2014 til NHO hvor det blant annet heter at «[e]n endret omfangsbestemmelse innebærer heller ikke nødvendigvis en løsning for alle NSF's krav». Partene har gjennom bestemmelsene i HA § 3-7 følgende avtalt en særskilt prosedyre for å gjøre tariffavtale gjeldende i en bedrift som tidligere ikke har vært omfattet av overenskomstene i NHO-NSF-området. Det kreves en særskilt gjennomføringsakt; fremsettelse av krav, forhandlinger og eventuelt behandling i Den faste tvistenemnd.
- (149) NSF har gjort gjeldende at adgangen til arbeidskamp er en grunnleggende rettighet og at begrensninger må følge av lov eller tariffavtaler. Partene har som nevnt avtalt hvordan de skal forholde seg ved tvister om førstegangsopprettelse av tariffavtale. Slike tvister er rettstvister som ikke skal løses ved streik eller annen arbeidskamp, jf. arbeidstvistloven § 8 første ledd. I vår sak er det ikke tale om å begrense adgangen til arbeidskamp. Det er spørsmål om og i tilfelle fra hvilket tidspunkt arbeidskamp kan gjennomføres. Dersom tvistenemnda treffer en realitetsavgjørelse, blir partene bundet av den. Rettstvisten er da avgjort med bindende virkning. Dersom forholdene endrer seg, og den tariffavtale som tvistenemnda har bestemt skal gjelde, ikke lenger er passende, kan det igangsettes en prosess i medhold av HA § 3-8. Det følger av HA § 3-10 nr. 2, tredje punktum at dersom nemnda finner «at ingen av de påberopte tariffavtaler er anvendbare, blir tvisten å behandle etter arbeidstvistlovens § 6 nr. 3 [etter loven av 2012 § 8 nr. 2].» For det tilfelle at tvistenemnda kommer til at Pleie og omsorgsoverenskomsten, som er den eneste overenskomst som er i NHO-NSF-området, ikke er anvendelig for NSF's medlemmer i

Kreftforeningen, vil det bli konkludert med at det foreligger tariffomt rom. Det åpnes da adgang til å iverksette arbeidskamp til støtte for krav om å få opprette tariffavtale for NSF's medlemmer i Kreftforeningen. Det vises i denne sammenheng til ARD 2013 side 116 avsnitt 123.

- (150) NSF har anført at fredsplikten etter loven og Hovedavtalen ikke er til hinder for at en tidligere rettstvist søkes løst som en del av interessetvisten ved revisjon av overenskomsten. Under henvisning til ARD 2014 side 212 er det gjort gjeldende at en rettstvist kan gjøres om til en interessetvist. Forholdene i vår sak er ikke sammenlignbare med det som var tilfellet i nevnte dom. I den saken besto det ikke en aktuell rettstvist mellom partene. I vår sak er det en pågående rettstvist mellom partene, jf. den prosess som er innledet ved at kravet om overenskomst for NSF medlemmer står til behandling for Den faste tvistenemd. Til forskjell fra vår sak ville dessuten de arbeidstakere som plassoppgjøret omfattet i 2014-saken, bli omfattet av den tariffavtale som var til revisjon.
- (151) Arbeidsretten er på denne bakgrunn kommet til at plassoppgjøret for NSF's medlemmer i Kreftforeningen er tariffstridig og ulovlig.
- (152) **Sakskostnader**
- (153) NSF har krevd at NHO skal erstatte forbundets sakskostnader knyttet til påstandens punkt 1. Saken er dels vunnet og dels tapt for NSF's vedkommende, og sakskostnader blir ikke å tilkjenne, jf. også hovedregelen i arbeidstvistloven § 59.
- (154) Dommen er enstemmig.

SLUTNING

1. Norsk Sykepleierforbunds plassoppsigelse av 18. august 2016 for ansatte i Kreftforeningen er tariffstridig og ulovlig.
2. Norsk Sykepleierforbunds plassoppsigelser av 18. august 2016 for ansatte i Godthaab Helse- og Rehabilitering og Frelsesarmeens Rusomsorg Gatehospitalet er tariffmessige, og arbeidskamp kan gjennomføres etter utløpet av fristene i arbeidstvistloven §§ 18 og 25.
3. Tariffavtale for Godthaab Helse- og Rehabilitering og Frelsesarmeens Rusomsorg Gatehospitalet gjennomføres i samsvar med de krav Norsk Sykepleierforbund har fremsatt overfor Næringslivets Hovedorganisasjon.
4. Sakskostnader tilkjennes ikke.

Jakob Wahl
(sign.)

Georg Fredrik Rieber-Mohn
(sign.)

Steinar Tjomsland
(sign.)

Terje Solberg
(sign.)

Gerd Thorkildson
(sign.)

Axel Thuve
(sign.)

Kristin Kvaalen
(sign.)

Rett utskrift bekreftes: